

1 ponedjeljak, 25.04.2006.

2 [Otvorena sjednica]

3 [Optuženik je ušao u sudnicu]

4 ... Početak u 09.01h

5 SUDSKI SLUŽBENIK: [simultani prijevod] Molim, ustanite.

6 Međunarodni krivični sud za bivšu Jugoslaviju otvara zasedanje.

7 Izvolite sestiti.

8 SUTKINJA NOSWORTHY: [simultani prijevod] Pre nego što pređemo na rad u
9 ovoj sudnici, uočićete da sudija Moloto nije danas tu. Nažalost, on je odsutan
10 zbog ličnih razloga, hitnih, u Južnoj Africi. Njegova majka je preminula u toku
11 uskršnjih praznika. S obzirom na takve okolnosti sudija Hoepfel i ja smo po
12 pravilu 15bis zaključili da je bolje da nastavimo s radom po tom pravilu kako
13 bismo obezbedili ekspeditivno i pravično suđenje. I u tim okolnostima radićemo
14 bez sudije Molota, nažalost.

15 Pre nego što nastavimo i pređemo na rad Suda, postoji jedno
16 administrativno pitanje koje treba da razrešimo. Radi se o dva dokazna predmeta
17 Odbrane: dokazni predmet 111 i 112. 3. februara 2006. godine tužilac je stavio
18 prigovor, a stranke su se saglasile da dokazni predmet naslova 111 "Hrvati na
19 putu, a UN u bekstvu", ne uđe u dokazni spis. Takođe su se stranke složile da po
20 pravilu 112 "Moral vojske" ne bude deo dokaznog predmeta. Prema tome, Sudsko
21 veće bi htelo da ispravi onaj nalog i to tako da se rediguju dokazni predmet 111
22 i 112 na odgovarajući način, a Sudsko veće traži da se korigovana verzija
23 dostavi pre petka 28. aprila 2006. godine. Pa vas molim da to učinite na vreme,
24 gospodine Whiting i gospodin Milovančeviću.

25

26

27

28

29

30

1 G. WHITING: [simultani prijevod] Naravno, časni Sude. S obzirom da se
2 radi o dokazni predmetima Odbrane, ne znam da li gospodin Milovančević želi da
3 unesete ispravke ili možda to da učini tužilac?

4 SUTKINJA NOSWORTHY: [simultani prijevod] Gospodine Milovančeviću?

5 G. MILOVANČEVIĆ: To ćemo mi učiniti, časni Sude, hvala Vam. To je naš
6 dokazni predmet i mi smo inače izrazili spremnost i saglasnost potpunu sa
7 prigovorom da pomenuti naslovi nisu deo originalnog dokumenta. Hvala Vam.

8 SUTKINJA NOSWORTHY: [simultani prijevod] Gospodine Whiting?

9 G. WHITING: [simultani prijevod] U redu.

10 Tužilac nema nikakvih problema sa takvim rešenjem.

11 SUTKINJA NOSWORTHY: [simultani prijevod] U redu. Onda možete nastaviti,
12 gospodine Whiting.

13 G. WHITING: [simultani prijevod] Pa, hvala. Najpre bi hteo u ime
14 Tužilaštva da izrazim saučesće sudiju Molotou, a kada se on bude vratio, mi ćemo
15 to i direktnije izraziti. No, naravno, mi saučestvujemo sa njim u ovom tužnom
16 događaju.

17 Pre nego što pređemo na sledećeg svedoka, a to je ambasador Peter
18 Galbraith, imamo samo jedno proceduralno pitanje koje treba da pokrenemo u vezi
19 sa njegovim svedočenjem. Kao što Sud zna, 13. januara izdat je nalog 2006.
20 godine u vezi sa ovim svedokom i to sa nekim posebnim merama. Kao što Sud zna,
21 ovaj svedok će svedočiti o stvarima koje je čuo i video u svom svojstvu

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 američkog ambasadora u Hrvatskoj. On će svedočiti ovde uz rezervu broj 70 //u
2 engleskom transkriptu: "pravilo broj 70"/ američke Vlade. Najpre, unakrsno
3 ispitivanje treba da bude ograničeno samo na onaj deo o kome on bude svedočio u
4 glavnom ispitivanju. A što se tiče glavnog ispitivanja, direktnog ispitivanja,
5 ona su način na koji će to biti vršeno, američka Vlada je vrlo precizno
6 propisala. Odnosno da budem precizniji: Tužilaštvo je zatražilo od američke
7 Vlade da se dopusti da ambasador Galbraith svedoči i to odobrenje je dato, tako
8 da će naše direktno ispitivanje da se ograniči samo na te teme. A isto tako i
9 unakrsno ispitivanje mora biti ograničeno na te teme.

10 Drugi uslov je da predstavnik američke Vlade bude prisutan u toku
11 njegovog svedočenja i mi imamo tog predsednika. To je gospođa koja sedi između
12 gospodina Blacka i gospođe Valabhji. Ona se zove Heather Schildge i ona je
13 zamenik pravnog savetnika u američkoj ambasadi. Ona će ovde predstavljati
14 američku Vladu. Ona sedi ovde zato što nema mesta, a naravno da ona nije deo
15 tužilačkog tima.

16 SUTKINJA NOSWORTHY: [simultani prijevod] Vi ste rekli da je ona zamenik
17 advokata?

18 G. WHITING: [simultani prijevod] Ne, ne. Ona je zamenik pravnog
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 savetnika.

2 Uz ove uvodne napomene samo bih hteo još nešto da pomenem. Naime, zbog
3 promene rasporeda hteo bih samo da skrenem pažnju Sudskom veću da smo mi uspeli
4 da za ovu nedelju obezbedimo dva svedoka: ovoga i još jednog. Mislim da time
5 nećemo ispuniti celu nedelju. Verovatno ćemo završiti pre kraja nedelje, pa samo
6 želim da upozorim Sudsko veće na to.

7 Sada bi Tužilaštvo htelo da pozove svedoka, ambasadora Petera
8 Galbraitha.

9 [Svjedok ulazi u sudnicu]

10 SUTKINJA NOSWORTHY: [simultani prijevod] Molim da svedok da svečanu
11 izjavu.

12 SVJEDOK: [simultani prijevod] Svečano izjavljujem da ću govoriti
13 istinu, celu istinu i samo istinu.

14 G. WHITING: [simultani prijevod] Hvala, časni Sude.

15 SVJEDOK: PETER GALBRAITH

16 Unakrsno ispituje g. Whiting:

17 P: Dobro jutro, ambasadore. Možete sestiti.

18 O: Dobro jutro.

19 P: Da li me jasno čujete?

20 O: Pa, čujem Vas i bez slušalica.

21 P: Mislim da će Vam ipak biti lakše da koristite slušalice.

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 Recite nam, molim Vas, Vaše ime.

2 O: Peter Woodard Galbraith.

3 P: Pre nego što porazgovaramo o Vašoj karijeri, hteo bih samo da
4 neka proceduralna pitanja razrešimo, odnosno da Vam skrenem pažnju, pošto
5 i Vi i ja govorimo na engleskom jeziku, a da bi prevodioci mogli da nas
6 prate, molim Vas, kao prvo da ne govorite prebrzo. Verovatno ćemo se na
7 trenutke zaboraviti i brzati, ali ipak ako možete da se toga setite. A
8 drugo, što je možda još značajnije, potrebno je da pravimo pauze između
9 mog pitanja i Vašeg odgovora. Dakle, kad ja završim sa pitanjem, molim Vas
10 da napravite pauzu od dve sekunde, pa onda odgovarajte, a isto ću to
11 činiti i ja.

12 O: U redu.

13 P: Pa samo da porazgovaramo najpre o Vama, o Vašim nekim podacima.
14 Vi ste rođeni 31. decembra 1950. godine. Završili ste fakultet Harvard u
15 SAD-u, a zatim ste magistrirali na Oxfordu i dobili ste doktorat iz prava
16 na Georgetown univerzitetu, takođe u SAD-u. Od 1979. do 1993. godine bili
17 ste viši savetnik u odboru za spoljne poslove Kongresa. Od 24. juna 1993.
18 do 3. januara 1998. godine bili ste američki ambasador u Hrvatskoj i još
19 uvek nosite tu funkciju "ambasador". Je li to tačno?

20 O: Tako je.

21 P: Hvala. Sada ćemo postaviti neka pitanja o vremenu kada ste bili
22 ambasador u Hrvatskoj. Kao prvo, nešto o Vašim sastancima sa raznim
23 ličnostima u tom periodu. Kao prvo, recite nam, molim Vas, gde ste bili
24 postavljeni kao američki ambasador? Gde je bila ambasada?

25

26

27

28

29

30

1 O: Ambasada je bila u Zagrebu, u glavnom gradu u ulici Andrije
2 Hebranga. To je u centru grada.

3 P: Dok ste bili ambasador SAD-a, recite nam, molim Vas, otprilike,
4 koliko ste se često sastajali sa predsjednikom Tuđmanom?

5 O: U toku prve dve godine mog mandata, znači od 1993. pa do kraja
6 1995. godine, ja sam se vrlo često sa njim sastajao, nekoliko puta
7 nedeljno, a ponekad i više puta u toku jednog dana. Nakon kraja 1995.
8 godine naši odnosi su postali malo zategnutiji i otada sam ga mnogo ređe
9 viđao.

10 P: U tom periodu dok ste bili ambasador SAD-a, koliko ste se često
11 sastajali sa predstavnicima takozvane Republike Srpske Krajine ili, kako
12 ćemo mi ovde to pominjati, RSK?

13 O: Manje često, no, u periodu od marta 1994. godine, pa sve do
14 avgusta 1995. godine, ja sam bio učesnik u mirovnom procesu u kome se
15 nastojalo pronaći rešenje između RSK i Hrvatske. Prema tome, sastajao sam
16 se sa raznim ličnostima iz RSK jednom mesečno ili jednom u dva meseca. A
17 zatim u septembru i oktobru 1995. godine učestvovao sam u takozvanoj
18 *shuttle* diplomatiji između Zagreba i lokalnih vlasti u istočnoj Slavoniji.
19 U to vreme oni sebe više nisu nazivali RSK i ja sam u tom periodu se vrlo
20 često sa njima sastajao.

21 P: Recite nam, ambasadore, zbog čega se o RSK uglavnom govori kao o
22 takozvanoj RSK.

23 O: Pa, zbog toga što je to bila samozvana Republika Srpska Krajina.

24

25

26

27

28

29

30

1 Nju nije priznao niko u svetu i sve zemlje ustvari smatrale... priznavale
2 da je taj deo - deo Hrvatske.

3 P: Ambasadore, recite nam kada ste prvi put sreli Milana Martića?

4 O: U aprilu 1994. godine otišao sam u Knin gde sam se sastao sa
5 njim.

6 P: A, na kom je on položaju bio u to vreme?

7 O: Pa, u to vreme on se smatrao predsednikom RSK.

8 P: Recite nam otprilike koliko puta, nakon tog prvog puta, ste se
9 još sastali sa Milanom Martićem?

10 O: Možda pet ili šest puta.

11 P: A gde su bili ti sastanci?

12 O: U Kninu.

13 P: A kako ste odlazili u Knin?

14 O: Pa, prvi put sam tamo otišao autom, a nakon toga sam uglavnom
15 odlazio helikopterom. To je let koji je obezbeđivao UNPROFOR.

16 P: Recite nam, molim Vas, kada ste se prvi put sastali sa Milanom
17 Babićem?

18 O: 23. januara 1995. godine.

19 P: A, na kom je on položaju bio u to vreme kada ste se sastali sa
20 njim?

21 O: On je bio ministar spoljnih poslova RSK.

22 P: Sada bih hteo da Vam postavim neka pitanja o onome što ste vi
23 nazvali mirovnim procesom u kome ste i Vi učestvovali. Da li je to imalo
24 još neki naziv?

25 O: Pa, ime koje je obično tome pridavano je "proces Zagreb 4", a
26 onda je kasnije to skraćeno na proces Z-4. Možda bi trebalo da objasnim:
27 Z-4, to su bile Sjedinjene Države, Evropska unija, Ruska federacija i

28

29

30

1 i Ujedinjene nacije, a ja sam bio američki predstavnik u tom procesu. On
2 je započeo pregovorima o prekidu vatre u ruskoj ambasadi, sastanak koji je
3 održan u ruskoj ambasadi sa Vitalijem Churkinom, zamenikom /u engleskom
4 transkriptu: "ministra"/ spoljnih poslova Rusije i ti pregovori su uspešno
5 završeni 30. marta 1994. godine, a mi koji smo bili sponzori tih
6 pregovora, kao što rekoh Z-4, smatrali smo da treba da nastavimo sa tim
7 postupkom. Dakle, ovo je bila prva faza - prekid vatre. Druga faza je
8 trebalo da bude izgradnja mera poverenja i ekonomskih mera između Zagreba
9 i Knina, a završna faza je trebalo da bude politički plan koji bi
10 obezbedio mirno reintegrisanje Krajine i Slavonije u Hrvatsku. I u tim
11 okolnostima ova područja koja su bila naseljena uglavnom Srbima dobila bi
12 znatnu autonomiju. Ovaj proces Z-4 odnosi se na tu poslednju fazu, naime,
13 pronalaženje političkog rešenja.

14 P: Hvala Vam na tom objašnjenju. Hteo bih sada da Vas pitam o prvoj
15 fazi, dakle o prekidu vatre, za koji ste Vi rekli da se uspešno okončao
16 30. marta 1994. godine. Recite nam, molim Vas, kakav su stav imale razne
17 strane u odnosu na taj prekid vatre?

18 O: Pa, postojala je široka saglasnost u najširim crtama između
19 hrvatskih vlasti i vlasti u Kninu da treba da dođe do prekida vatre. A
20 modaliteti o kojima je trebalo da se razgovara i koje su bile zone
21 razdvajanja, gde bi policija išla i koju vrstu identifikacija bi trebalo
22 da nose ili imaju, a zatim političko pitanje gde je Hrvatska želela da se
23 da izjava u kojoj se u osnovi priznaje da je to deo Hrvatske kao neka
24 vrsta sporazuma iznad svega toga. Međutim, pošto su obe strane želele

25

26

27

28

29

30

1 prekid vatre, mi smo bili u mogućnosti da to i isposlujemo.

2 P: U Vašem ranijem odgovoru rekli ste da je finalna faza trebala da
3 bude politički plan koji bi obezbjedio značajnu autonomiju za regione u
4 kojima su Srbi bili većina. Koji su to regioni?

5 O: Uglavnom, to je bio najveći dio onoga što je bilo poznato kao
6 Sektori sjever i jug, pod kontrolom Ujedinjenih nacija, odnosno zaštićenih
7 zona pod kontrolom Ujedinjenih nacija; znači Knin, Petrinja i ta područja.
8 Međutim tu nije bila uključena zapadna ili istočna Slavonija koja nije
9 imala srpsku većinu prema popisu iz 1991. Kada smo govorili o područjima
10 sa srpskom većinom, mi smo radili na osnovu popisa iz perioda prije rata,
11 ali sasvim očigledno ta su područja bila potpuno srpska zahvaljujući
12 etničkom čišćenju koje se odigralo 1991.

13 P: Rekli ste nam da je prekid vatre postignut 30. marta 1994. i
14 rekli ste da se razmišljalo da je trebalo nakon toga da druga i treća
15 faza. Možete li da nam kažete šta se ustvari dogodilo, ukoliko se išta
16 dogodilo, nakon što je postignut prekid vatre 30. marta 1994?

17 O: To je bio veoma težak proces, taj koji je uslijedio. Pregovori su
18 trebali da se nastave dvije sedmice kasnije, to jeste, sredinom aprila
19 1994. Srpska strana, vlasti RSK, počele su da igraju sve vrste igara.
20 Razlozi zbog kojih nisu htjeli da imaju značajne razgovore je bio taj.
21 Samo da pokažem šta se dogodilo sa prvom rundom pregovora. Postojale su
22 dvije runde pregovora za prekid vatre: 19. marta i 29. marta 1994. U
23 ruskoj ambasadi. 19. marta, u toj rundi, srpska strana je zatražila, ako

24
25
26
27
28
29
30

1 mogu da dovedu novinare na sljedeću rundu, a hrvatska strana se složila.
2 Oni su doveli dva novinara, što je vjerovatno onoliko koliko su i imali. A
3 kada je vrijeme došlo za aprilsku rundu koja je trebala da se održi na
4 Plitvicama, teritoriji koji su okupirali Srbi, Hrvati su željeli da dovedu
5 pet novinara što je njima predstavljalo, ustvari veliki napor da dovedu
6 najmanji mogući broj novinara koji su željeli da dođu kao na primjer za
7 štampu, za radio, za televiziju i tako dalje. Srbi su to odbili; rekli su
8 mi smo imali samo dva, pa prema tome i Hrvati bi trebali ograničiti broj.
9 Pošto smo mi doveli dva, i vi trebate dovesti dva. Takve vrste igara su
10 dovele do otkazivanja tog puta i ustvari, zbog toga sam ja po prvi puta i
11 otišao u Knin, što je bilo 11. aprila 1994. da bi pokušao da uvjerim
12 srpsku stranu da krene i da se održi sastanak. Naravno, nisam uspio.

13 Ovaj se proces razvlačio i to su bile mjere ekonomske prirode i
14 prirode građenja povjerenja od aprila 1994. i tek u decembru 1994 je
15 konačno postignut sporazum. Ali to se i dalje razvlačilo i hrvatska strana
16 je gubila strpljenje u cijelom tom mirovnom procesu.

17 P: Kada ste otišli taj prvi puta u Knin, tada ste po prvi put sreli
18 Milana Martića?

19 O: To je tačno.

20 P: Možete li da nam kažete kakav je bio stav Milana Martića prema
21 procesu Z-4 u to vrijeme, konkretno prema mjerama ekonomske prirode i
22 gradnje povjerenja?

23 O: Po mom mišljenju on nije podržavao taj proces.

24

25

26

27

28

29

30

1 P: A zbog čega mislite da nije, da li znate zašto nije?

2 O: On se protivio bilo kakvom odnosu između Knina i Hrvatske. On je
3 zamišljao da RSK može da bude nezavisna država i možda da postane dio veće
4 Srbije. No istina je da je on po mom sudu bio u potpunosti bio izgubljen. On
5 nije razumio ništa o politici, o međunarodnim odnosima, pregovorima i on je
6 reagirao kako ljudi vrlo često reagiraju u takvim okolnostima time da odbijaju
7 da urade bilo šta.

8 P: Šta ste Vi njemu rekli o procesu Z-4 i o poziciji koji je on zauzimao
9 prema tom procesu?

10 O: Ja sam ga upozoravao opetovano da će to završiti katastrofom za
11 krajinske Srbe kao što doista i jeste. Postojala je prilika da se pregovara i da
12 se postigne mirovni sporazum sa Hrvatskom koji će obezbijediti značajnu
13 političku autonomiju, koji će dati mogućnost da izbjegne sankcije koje su bile
14 na nju primijenjene, da će međunarodna zajednica pomoći u rekonstrukciji te
15 regije. I ako to odbije da će sasvim sigurno završiti ratom i da je bilo sasvim
16 izvjesno da će njegova strana koja je, na kraju krajeva, imala oko 180.000
17 osiromašenih ljudi, vjerojatno izgubiti.

18 P: Jeste li ikada govorili o njegovom vjerovanju ili nadi da će RSK
19 postati nezavisna država ili možda postati velike Srbije?

20 O: Ja sam mu rekao da se to nikada neće dogoditi, da ne postoji nijedna
21 zemlja na svijetu koja bi priznala RSK kao nezavisnu državu i da teritorijalni
22 integritet Hrvatske podržavaju Evropska unija - oni su bili dio ovog procesa Z-4
23 - zatim Rusija za koju su mnogi Srbi mislili da je prosrpska; međutim Rusi su

24
25
26
27
28
29
30

1 ipak podržavali teritorijalni integritet Hrvatske, zatim Sjedinjene Države, a to
2 je bio i stav samih Ujedinjenih nacija.

3 P: Ranije ste nam rekli da ste prvi sastanak sa Milanom Babićem imali
4 23. januara 1995. Da li ste imali prilike saznati 1994. kakav je bio stav Milana
5 Babića vezano za proces Z-4, vezano za ekonomske i mjere građenja povjerenja
6 posebno.

7 O: Da. Ja sam pokušao da se sretнем s Milanom Babićem 1994., ali on nije
8 htio da se sa mnom sastane. On se protivio ovim mjerama ekonomske saradnje i
9 građenja povjerenja. Mislim da njegovo protivljenje nije bilo vezano za suštinu
10 tog pregovora ili ovog sporazuma. No, on je bio oštar protivnik Martića. On je
11 smatrao da je Martić njemu oteo predsjedničke izbore 1993./1994. i on je bio
12 odlučan da upotrijebi pregovore kao političku palicu protiv Martića.

13 P: Kako bih anticipirao neka buduća pitanja, da li je stav Milana Babića
14 u odnosu na Z-4 proces ikada promijenjen?

15 O: Veoma radikalno. Ne nužno vezano što se tiče ekonomskih mjera i mjera
16 građenja povjerenja, a taj je sporazum zaključen 2. decembra 1994., već u
17 januaru 1995., znači 23. januara ja sam se s njim sreo po prvi puta. Ja sam mu
18 opisao suštinu političkog plana Z-4, to jeste, plana kojim bi se Krajina
19 reintegrirala u Hrvatsku i čime bi područja sa srpskom većinom dobila značajnu
20 većinu /u engleskom transkriptu: "autonomiju"/. On je bio veoma zainteresiran za
21 taj plan.

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 Kasnije sam se s njim vidio u martu 1995. On je prihvatio plan; fizički
2 ga je uzeo. Nije uzeo suštinu već je pristao da ga pogleda, da ga preuzme. A
3 onda sam se ponovo s njim vidio 2. augusta 1995. i pristao je da prihvati plan i
4 što se tiče njegovog sadržaja, to jeste, da prihvata ideju reintegracije u
5 Hrvatsku. Iako, već 2. augusta mora da je shvatio sasvim jasno da će biti mnogo
6 manja autonomija nego što je bilo predloženo u planu Z-4.

7 P: 23. januara 1995., kad ste se sreli sa Milanom Babićem, da li ste mu
8 ustvari dali primjerak tog plana ili ste samo prikazali šta se u njemu sastoji
9 /?nalazi/

10 O: Ne. Ja sam samo dao skicu onoga što se tu nalazi. Mi smo čekali do
11 30. januara kako bismo napravili formalnu prezentaciju i hrvatskoj strani i
12 srpskoj strani. Dakle, to je bilo samo nastojanje da se pripremi teren za tu
13 formalnu prezentaciju.

14 P: Da li je taj sastanak održan u Kninu?

15 O: Da.

16 P: Nakon sastanka sa Milanom Babićem, da li je trebalo da se sastanete i
17 s nekim drugim?

18 O: Trebalo je da se sretnem i sa Milanom Martićem.

19 P: Šta se dogodilo?

20 O: On je poslao obavijest da odgađa sastanak jer sam ja prekršio
21 protokol time što sam se sreo sa ministrom vanjskih poslova prije nego što sam
22 se sastao sa predsjednikom.

23 P: Da li ste se s njim sreli tog dana?

24 O: Ne.

25

26

27

28

29

30

1 P: Šta se dogodilo 30. januara?

2 O: 30. januara, ujutro, Z-4, znači, ruski ambasador, ja, nekoliko
3 ambasadora Evropske unije i predstavnik Ujedinjenih nacija, otišli smo kao prvo
4 da vidimo predsjednika Tuđmana u predsjedničkim dvorima u Zagrebu. Mi smo
5 napravili prezentaciju plana, prezentirali smo mu plan, predali mu ga. I mogu da
6 Vam kažem da se njemu plan nije sviđao, ali je učinio ono što smo tražili, a to
7 je da je pristao da će pregovarati na osnovu toga plana. Plan nikad nije
8 prijedlog uzmi-ili-ostavi, već je njegova namjera bila da bude dokument kao baza
9 za pregovore. Zatim smo odletjeli u Knin i negdje kasno popodne, rano uveče, smo
10 se sreli sa rukovodstvom RSK u dvorcu u Kninu. To je bio njihov štab u tvrđavi u
11 Kninu. Napravili smo prezentaciju plana Z-4. Ruski ambasador je tada pokušao da
12 ga preda Milanu Martiću, ali on je odbio da ga preuzme. Odbio je da dodirne
13 dokument.

14 P: Možete li da nam kažete ko je još bio prisutan na tom sastanku sa
15 strane RSK?

16 O: Da. Tamo je bio Milan Babić kao i premijer Nikolić, među ostalima.

17 P: Da li je Milan Martić objasnio zbog čega odbija da uzme dokument?

18 O: Da. Rekao je: "Hrvati su početkom januara objavili da neće produžiti
19 mandat UNPROFOR-u nakon što istekne", a to je trebalo da bude krajem marta 1995.
20 Rekao je da neće pregovarati ukoliko Hrvati ne pristanu da produže mandat
21 UNPROFOR-u.

22

23

24

25

26

27

28

29

30

- 1 P: Da li je došlo do toga da je mandat UNPROFOR-a produžen?
- 2 O: Da.
- 3 P: Kada je to bilo?
- 4 O: U martu 1995. To je bio rezultat američke diplomacije koju je vodio
- 5 pomoćnik sekretara /prijevod engleskog transkripta: "assistant second", "drugi
- 6 pomoćnik"/ Richard Holbrook. On je došao u Zagreb i uspjeli smo da se Hrvati u
- 7 principu slože sa produženim mandatom UN-a. To su bile neke kozmetičke promjene.
- 8 Promijenjen je naziv, misija UN-a iz UNPROFOR-a u UNCRO. To je trebalo da znači
- 9 nešto kao Ujedinjene nacije u Hrvatskoj, ali ono "C"... To je bila kooperacija,
- 10 rekonstrukcija i još neki drugi detalji. Zato je ovo "CRO" stajalo. Ali u osnovi
- 11 mandat je nastavljen do 1. decembra 1995., a taj je dogovor postignut na
- 12 sastanku, odnosno na društvenom samitu u Kopenhagenu gdje je potpredsjednik Gore
- 13 tamo se sastao sa predsjednikom Tuđmanom. Tamo smo bili i Holbrook i ja.
- 14 P: To je bilo u martu 1995.?
- 15 O: Tačno.
- 16 P: Nakon što se to dogodilo, da li je Milan Martić prihvatio plan Z-4 i
- 17 pristao da se angažira u procesu pregovaranja o okviru tog plana?
- 18 O: Ne.
- 19 P: Da se sada vratimo na onaj sastanak od 30. januara 1995. kada je
- 20 Milan Martić odbio da prihvati dokument. Kako ste Vi na to reagirali?
- 21 O: Proveli smo dva sata pokušavajući da ubijedimo srpsku stranu da
- 22 ponovo razmotri svoj stav. Mi smo objasnili da se na ništa ne obavezuju
- 23 prihvaćanjem dokumenta, da ne moraju pregovarati o njemu, da se ne obavezuju na
- 24
- 25
- 26
- 27
- 28
- 29
- 30

1 bilo koji od uslova u tom dokumentu. Mi smo pokušali da objasnimo da ukoliko
2 odbiju da se angažuju u mirovnom procesu, da će se time značajno povećati šanse
3 obnavljanja sukoba. Pokušali smo da objasnimo... odnosno, ja sam objasnio da
4 međunarodna zajednica ima ograničeno strpljenje. I nakon svega što se ovdje
5 dogodilo, najmoćnije zemlje u svijetu, u svakom slučaju one najmoćnije koje su
6 djelovale na Balkanu, smatraju da je to prilika i da ta prilika neće uvijek biti
7 prisutna. Ja sam iznosio te argumente, ruski ambasador, zatim Evropska unija,
8 međutim, to nije imalo nikakvog uticaja.

9 P: Možete li da nam kažete kako je sastanak završio?

10 O: Na kraju sastanka premijer Nikolić koji je sjedio pred Martića je
11 pogledao u nas i rekao: "Vi mislite da ste profesionalni diplomate, ali
12 napravili ste ogromnu grešku."

13 P: Šta ste Vi rekli? Jeste li išta rekli?

14 O: Ja sam ga pogledao. Pogledao sam i Martića i rekao sam: "Napravljena
15 je ogromna greška, ali vidjet ćemo tko je taj koji ju je učinio."

16 P: Da li je Milan Babić išta rekao na kraju sastanka?

17 O: Kada smo odlazili i rukovali se, on je došao do mene i rekao na
18 engleskom: "Žao mi je."

19 P: A kako ste Vi to shvatili?

20 O: Pa, ja sam shvatio da on time hoće da kaže da je shvatio da je ovo
21 krupna greška koju je učinilo rukovodstvo RSK i da je propuštena prilika.

22 P: A da li ste Vi pokušali da ovaj plan predočite Slobodanu Miloševiću?

23 O: Pa, naša ideja je bila da plan podnesemo Tuđmanu, rukovodstvu RSK i
24
25
26
27
28
29
30

1 Miloševiću. Milošević je rekao da on neće prihvatiti da vidi taj plan niti da će
2 primiti delegaciju Z-4.

3 P: Da li znate zbog čega se Slobodan Milošević protivio tom procesu?

4 O: Milošević je podržavao deo tog procesa, naime onaj sporazum o prekidu
5 vatre i izgradnji poverenja i ekonomskih mera. Ja Vam mogu dati svoje mišljenje
6 o tome zbog čega je on odbio plan Z-4, a to je da se on bojao da bi nivo
7 autonomije koji je obećavan Srbima u Krajini po ovom planu, da bi on
8 predstavljao presedan za Kosovo, a on nije želeo da do toga dođe. Ja također
9 mislim da je do januara 1995. godine ili možda čak i u toku 1994. godine on već
10 bio doneo odluku da će odustati od Krajine i da je hteo da, ako mogu tako da
11 kažem, da trguje Krajinom za druge teritorije: možda za istočnu Slavoniju i
12 teritoriju u Bosni. I prema tome nije bio naročito zainteresovan za taj mirovni
13 sporazum između Zagreba i Srba u Krajini.

14 P: kada kažete da je on već bio odlučio tada da će odustati od Krajine
15 do januara 1995., odnosno čak i u toku 1994. godine, da li je to po Vašem
16 saznanju predstavljalo promenu u njegovom stavu?

17 O: Da. Mislim da ratovi koji su počeli u Jugoslaviji 1991. na njegov san
18 o velikoj Srbiji uključivao i istočnu Slavoniju i Krajinu, zatim Dubrovnik i
19 područje oko njega.

20 P: A da li znate zbog čega bi se njegov stav promenio od tog vremena,
21 dakle 1991. godine, pa do onog perioda koji ste opisali u svom ranijem odgovoru,
22 dakle do januara 1995. godine.

23
24
25
26
27
28
29
30

1 O: Pa, opet da kažem, ja mogu reći samo svoje mišljenje /prijevod
2 engleskog transkripta: "upućeno mišljenje"/. Naime ono što se dogodilo u
3 međuvremenu bilo je to da je Hrvatska bila priznata od strane međunarodne
4 zajednice, a i Bosna. Zatim bile su stavljene sankcije, međunarodne sankcije su
5 bile izrečene Srbiji koje su sada počele već da daju učinka i Miloševiću je
6 jasno stavljeno do znanja da nema nikakve šanse da svet promeni svoj stav o
7 promeni granica. Prema tome njegov san o velikoj Srbiji polako se rasplinjavao i
8 on je shvatio da je maksimum kome se mogao nadati bilo male teritorijalne
9 promene u sporazumu sa Hrvatskom. I mislim da je on mislio da on moći da dobije
10 istočnu Slavoniju i mislim da je David Owen, jedan od međunarodnih pregovarača,
11 zapravo njega u tom uverenju ohrabrivao da bi možda moglo doći do promene
12 granice u odnosu na neki deo hrvatskih teritorija.

13 G. WHITING: [simultani prijevod]: Sada bi hteo da pogledamo sam plan Z-4
14 koji ste Vi izneli pred te strane 30. januara 1995. godine. Molim da se dokazni
15 predmet 351 stavi na monitor.

16 P: Vidite li to pred sobom, ambasadore?

17 O: Da.

18 P: Recite nam o čemu se tu radi. Molim da pogledamo dno stranice, nešto
19 niže.

20 O: Pa, to je jedan šifrovani telegram od Thorvalda Stoltenberga koji je
21 bio predstavnik Ujedinjenih nacija u ovom procesu i on je tom telegramu priložio
22 i primerak plana Z-4 uz neke od završnih izmena koje su učinjene nakon onog
23 sastanka u mojoj rezidenciji u Zagrebu.

24 P: A da li je ovaj plan predložen stranama 30. januara 1995. godine?
25
26
27
28
29
30

1 O: Pa to jeste taj plan ili veoma sličan plan. Tome je možda došlo do
2 nekih malih pomeranja u kasnijoj fazi.

3 P: Ja bih hteo samo da pogledamo nekoliko od odredaba tog plana i dok to
4 činimo, ukoliko se setite koji su to delovi koji su bili izmenjeni, možete nam
5 na to ukazati.

6 G. WHITING: [simultani prijevod] Pogledajte, najpre, molim stranicu 9.
7 Pogledajmo, molim Vas, sada samo član 123 /U engleskom transkriptu: "I.3"/,
8 "Zastave i obeležja".

9 P: Plan, odnosno predlog plana bi omogućio Krajini da ima svoju vlastitu
10 zastavu i obeležja.

11 O: Tako je. To je bilo veoma važno pitanje Srbima. Oni su želeli da
12 imaju svoja vlastita obeležja da bi imali srpsku zastavu i to je bilo dopušteno
13 u okviru ovog plana.

14 P: Molim Vas da pogledamo sledeću stranicu. Na vrhu u članu I.4 /u
15 engleskom transkriptu: "Jezik"/, upotreba srpskog jezika i ćirilice. I to je
16 bilo u planu?

17 O: Da.

18 P: Molim da pogledamo sledeću stranicu. U dnu, pod tačkom 2 nalazi se
19 lista ovlašćenja koja bi bila ovlašćenja Vlade Krajine?

20 O: Da.

21 P: To je obrazovanje, kultura, stambena politika i javne službe. A zatim
22 ako pogledamo sledeću stranu, tu se pominje mali poslovi, znači humanitarne
23 aktivnosti, energija i tako dalje.

24 G. WHITING: [simultani prijevod] Molim da sada pogledamo stranicu 14.

25

26

27

28

29

30

1 P: U članu III.1 govori se o zakonodavnom organu krajiške Skupštine?
2 O: Tako je.
3 P: A sada pogledajmo sledeću stranicu. Tu u članu III.2 govori se o
4 predsedniku, a zatim se predviđaju neke uredbe o predsedniku Krajine. Dakle i to
5 je predviđeno planom?
6 O: Tako je.
7 G. WHITING: [simultani prijevod] Časni Sude, molim da se ovaj dokument
8 uvede u spis.
9 SUTKINJA NOSWORTHY: [simultani prijevod] Ovaj dokument se prima u
10 dokazni spis. Molim da mu se dodeli broj.
11 TAJNIK: [simultani prijevod] To će biti dokazni predmet 381.
12 G. WHITING: [simultani prijevod]
13 P: Ambasadore, vi ste indirektno ovo već rekli u nekim od Vaših
14 odgovora, ali bih hteo konkretnije da Vas o tome pitam: dakle o odnosu Slobodana
15 Miloševića sa rukovodiocima takozvane RSK. Vi ste ranije pomenuli predsedničke
16 izbore koji su održani u RSK-u krajem 1993. godine, početkom 1994. godine.
17 Najpre nam recite ukratko, po Vašem saznanju, šta se dogodilo na tim izborima, a
18 zatim da li ste saznali bilo šta o tome? Kakva je bila uloga Slobodana
19 Miloševića ukoliko je uopšte bilo u tim izborima?
20 O: Ovi izbori su bili u dve faze održani. Prva runda je bila u decembru
21 mesecu 1993. godine, a zatim drugi krug je bio u januaru ako se dobro sećam
22 datuma. U decembarskim izborima Babić je dobio, čini mi se, 49% glasova, a
23
24
25
26
27
28
29
30

1 Martić nekih 20-ak postotaka. U drugom krugu Martić je dobio 53% glasova, a
2 Babić 47%. Dakle, u istoriji demokratskih izbora mislim da se ne može pronaći
3 nijedan primer u kome je jedan kandidat koji je toliko zaostajao u prvom krugu,
4 bio u stanju da u drugom krugu prevaziđe brojem glasova i da skoro stekne
5 većinu. I zaista Babićeva snaga je potvrđena time jer je njegova stranka
6 pobedila na parlamentarnim izborima za skupštinu RSK.

7 Na osnovu izveštavanja koje smo mi primali iz raznih izvora, smatrali
8 smo, verovali smo, da su izbori bili namešteni i to namešteni uz aktivno
9 učestvovanje srpskih vlasti koji su - može se pretpostaviti - radili po
10 Miloševićevim instrukcijama. Milošević nije voleo Babića. Njegov kandidat je bio
11 ustvari Nikolić. Međutim on nije imao bazu koja bi ga podržala u Krajini, pa je
12 on onda okrenuo se od Babića i alternativa Babiću je bio Martić. Kada sam se ja
13 sa Babićem video 23. januara 1995. godine, i on mi je rekao da je Milošević
14 ustvari bio zaslužan za to nameštanje izbora.

15 P: A da li znate, u vreme dok ste Vi bili ambasador u Hrvatskoj, u vreme
16 postojanja takozvane RSK, da li znate da li je RSK primala bilo kakvu
17 finansijsku pomoć od Srbije?

18 O: Ona je primala veliku, znatnu finansijsku pomoć od Srbije.

19 P: A znate li u kom vidu, koje vrste pomoći?

20 O: Pa, srpska Vlada je plaćala vojsku, dakle plate vojnika Republike
21 Srpske Krajine. Ja mislim da su oni takođe i obezbeđivali plate policiji, zatim
22 gorivo i druge osnovne robe. Krajina je bila jedno izuzetno siromašno područje
23 koje je imalo vrlo malo sopstvenih izvora tako da je skoro potpuno bila zavisna
24 od pomoći koju je primala preko Bosne i Srbije.

25

26

27

28

29

30

1 P: U Vašim odnosima sa raznim vođama RSK da li ste mogli da zaključite
2 da li su se oni konsultovali sa Slobodanom Miloševićem?

3 O: Ja sam svakako verovao da oni ništa što je bilo od bilo kakvog
4 značaja nisu činili bez konsultovanja sa Miloševićem, a to mi je u tom smislu mi
5 je i Babić rekao nešto. Mislim da je to postalo naročito jasno kada sam ja vodio
6 pregovore o sporazumu u istočnoj Slavoniji, takozvanom Erdutskom sporazumu. To
7 je bio proces koji je počeo u septembru 1995. i uspešno završen 12. novembra
8 1995. godine u kome /?je/ srpski pregovarač Milan Mihajlović išao u Beograd po
9 instrukcije pre svake sednice na tim pregovorima; i to mi je i rekao. I mi smo
10 se ustvari tamo sastajali u jednoj prostoriji u kojoj je bila velika fotografija
11 Miloševića iako je to navodno bila druga zemlja.

12 P: A nakon granatiranja Zagreba 2. i 3. maja 1995. godine, da li je
13 došlo do promene u vojsci RSK?

14 O: Da. Komandant vojske je smenjen, i to po instrukcijama Miloševića,
15 mislim, jer Milošević nije hteo da dođe do još jednog incidenta u kome bi došlo
16 do granatiranja Zagreba. I u toku operacije "Oluja" u avgustu nije bilo
17 granatiranja Zagreba.

18 P: A da li znate koji je to komandant bio smenjen?

19 O: Da. /U engleskom transkriptu: "Seleković"/ /prijevod engleskog
20 transkripta "je smenjen"/ i Mrkšić je zamenio.

21 PREVODITELJ: Prevodilac nije dobro čuo prvo ime.

22 P: Hteo bih sada da se vratimo na onaj sastanak u oktobru 1994. godine.
23 Da li ste imali sastanak sa Milanom Martićem tog dana?

24

25

26

27

28

29

30

1 O: Jesam. Ja sam otišao u Knin i tamo se sa njim sastao u tvrđavi u
2 Kninu, a nakon toga je usledila večera u jednom restoranu u samom tom zamku
3 odnosno tvrđavi.

4 P: A koji je bio cilj tog sastanka?

5 O: Situacija se pogoršavala u vojnom smislu. U to vreme u toku je bila
6 ofanziva koju su vodili bosanski Srbi, a podržavali hrvatski Srbi - ofanziva na
7 Bihać. To je bilo slično onome što se dogodilo u julu 1995. godine. Postojala je
8 opasnost da bi snage bosanske Vlade u Bihaću mogle doživeti slom i da može doći
9 do hrvatske intervencije. Postojalo je sve veće nestrpljenje u Hrvatskoj zbog
10 onih igara koje su igrane u vezi sa ekonomskim i merama izgradnje poverenja,
11 tako da sam ja otišao i pokušao od Martića da isposlujem da on obustavi te
12 aktivnosti u Bihaću i da se ozbiljno pozabavi mirovnim pregovorima jer je vreme
13 isticalo. I moja poruka njemu je bila u osnovi da vreme ističe i ukoliko oni se
14 ne uključe ozbiljno u mirovne pregovore, da će to završiti ratom.

15 P: A kako je Milan Martić reagovao?

16 O: On je rekao da RSK ima sredstva kojima će se braniti i da ona može da
17 ošteti ili uništi Zagreb.

18 P: A šta ste Vi mislili da on pritom misli?

19 O: Pa ja sam znao na šta je on ciljao. On je hteo da kaže da su imali
20 rakete koje su mogle da pogode Zagreb.

21 P: A da li ste o tome vodili i dalje razgovore?

22 O: Na večeri, koja je bila vrlo prijateljska večera, razgovarali smo i
23
24
25
26
27
28
29
30

1 on mi je rekao: "Vi ste mlad čovek i ja sam mlad čovek. Meni se v+Vi dopadate.
2 Ne želim da se Vama bilo što dogodi. Mi možemo da pregovaramo. Ali ja sa
3 Tuđmanom ne mogu da razgovaram. Prema tome ako dođe do zaoštavanja, molim Vas,
4 treba da ostanete u kontaktu sa mnom i ja ću Vam onda reći kada treba da
5 napustite Zagreb."

6 P: Samo da Vas uzgred nešto pitam. Da li znate da li je on znao gde se
7 nalazila ambasada u Zagrebu?

8 O: On je pitao gde se nalazi ambasada u Zagreb.

9 P: A šta ste mu Vi rekli?

10 O: Rekao sam mu gde se nalazi - na Zrinjercu i da je to u centru
11 Zagreba.

12 P: Kad Vam je on rekao: "Ja ću Vam reći kada treba da odete iz Zagreba",
13 kako ste Vi reagovali?

14 O: Ja sam mu rekao da ja ne mogu napustiti ambasadu i sasvim sigurno ne
15 mogu otići iz Zagreba. I rekao sam mu da bi napad raketama na Zagreb bio zločin.

16 P: A zbog čega ste mu to rekli?

17 O: Pa zbog toga što je on sasvim jasno pretio da će napasti Zagreb
18 raketama ukoliko se situacija pogorša.

19 P: Kada ste mu rekli da bi raketni napad na Zagreb bio zločin, da li
20 znate da li Vas je on čuo? Da li ste to mogli da zaključite po bilo čemu?

21 O: Siguran sam da jeste.

22 P: A da li je reagovao?

23 O: Ne, nije, koliko se sećam.

24 P: Da sada pređemo na 2. maj 1995. Možete li da nam kažete gdje ste bili
25 toga dana?

26

27

28

29

30

1 O: Ja sam bio u svom uredu i pregledavao sam dokumente, ustvari gledao
2 sam i neke slike koje su mu poslane, mislim negdje oko 10 ili iza 10 sati
3 ujutro.

4 P: Da li se nešto dogodilo?

5 O: Došlo je do nekoliko eksplozija, a pošto je to bilo neposredno nakon
6 hrvatske operacije "Bljesak" i ja sam imao u glavi one prijetnje koje je Martić
7 iznio u oktobru, ja sam zaključio da se radi o raketnim napadima na Zagreb -
8 odmah.

9 P: Govorili ste o operaciji "Bljesak". Da li je to operacija - Vi ste je
10 nazvali "Blitz" - da li se ona na engleskom zove *Flash*?

11 O: Da.

12 P: Kada ste čuli eksplozije, šta ste učinili?

13 O: Ja sam naredio osoblju da se oglasi alarm u ambasadi i da odemo u
14 naše sklonište koje se nalazilo u podrumu zgrade ambasade, a tamo smo i otišli.

15 P: A da i se sjećate koliko dugo ste ostali u tom skloništu?

16 O: Nekoliko sati.

17 P: Šta ste radili nakon što ste napustili sklonište?

18 O: Kasno popodne ja sam izašao i pogledao neka mjesta koja su bila
19 pogođena raketama.

20 P: Da li se sjećate nekih od tih lokacija?

21 O: Naravno.

22 P: Molim Vas da nam ih opišete?

23 O: Na primjer, u Vlačkoj ulici koja se nalazi odmah pored Trga bana
24 Jelačića, nalazio se jedan automobil koji je bio parkiran pored ceste i

25

26

27

28

29

30

1 kompletni vjetrobran tog stakla - u njemu je bila rupa, a tamo je bila poruka na
2 kojoj je stajalo "Vraćam se za 20 minuta". No taj je čovjek ustvari bio ubijen u
3 svom autu i nikad se nije vratio.

4 P: Šta ste još vidjeli toga dana?

5 O: Otišao sam u školu koja je pogođena koju su pohađala djeca ministra
6 vanjskih poslova Granića. Igralište i strana školske zgrade su bile pune onih
7 rupa od raketa. Školska uprava mi je rekla da je do napada došlo 5 minuta nakon
8 kraja jutarnjeg prekida rada i nekoliko je djece povrijeđeno u školi, no da je
9 do napada došlo 5 minuta ranije, onda bi to bio masakr.

10 P: To je škola za djecu koje dobi? Da li se sjećate otprilike? Da li su
11 to djeca mlađe dobi ili starija?

12 O: Po mom sjećanju mislim da je to bila nekakva srednja škola za djecu
13 srednje dobi, ali ja se sada zaista ne mogu sjetiti u potpunosti.

14 Također sam otišao da pogledam mjesto eksplozije koja mi je prva
15 privukla pažnju, a to je bilo preko puta parka Zrinjevac nekoliko desetaka
16 metara od mog ureda gdje su rakete pale na neke automobile i izazvale požar.

17 P: Jeste li mogli da utvrdite kakva je bila reakcija ljudi na ulici na
18 taj napad?

19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 O: Ljudi su bili šokirani, uplašeni, terorizirani. Bio je to divan
2 majski dan i niko nije očekivao da će na njih smrt padati s neba.

3 P: Time prelazim na svoje sljedeće pitanje. Mislim da ste na to već
4 odgovorili, ali da li je bilo ikakvog upozorenja da će doći do takvog napada?

5 O: Ne.

6 P: Da li ste Vi dobili nekakvo upozorenje?

7 O: Ne. Nije bilo nikakvog upozorenja. Bilo je potpuno neočekivano.

8 P: Da li se nešto dogodilo sljedećeg dana, 3. marta?

9 O: Došlo je do još jednog raketnog napada na zapad /u engleskom
10 transkriptu: "Zagreb"/.

11 P: Gdje ste se Vi nalazili?

12 O: Ja sam ponovo bio u svom uredu.

13 P: Da li ste toga dana vidjeli kakve su bile posljedice tog napada?

14 O: Otišli smo prvo u sklonište, a onda me pozvao ministar vanjskih
15 poslova Granić i pitao da li ću s njim otići u dječju bolnicu koju je pogodila
16 raketa? Iako moje osiguranje nije to htjelo, ja sam otišao, otišao sam u
17 Granićevom autu do bolnice. Otišli smo u bolnicu, vidjeli smo gdje su pale
18 rakete. Kao što sam rekao to je bila dječja bolnica, a ono što je još gore za
19 mene bilo nego vidjeti fizička oštećenja koja su izazvala rakete, bila je slika
20 sve djece koja su bila evakuirana u podrum, a neki od njih su bili sa vrlo

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 ozbiljnim potrebama, pacijenti koji su bolovali od raka i slično. I naravno,
2 djeca su bila prestravljena.

3 P: Da li je na te napade došao ikakav zvanični odgovor Sjedinjenih
4 Država?

5 O: Da.

6 P: Prema instrukcijama ja sam poslao jedan kratki memorandum Martiću,
7 Nikoliću i Babiću i tu se navodilo da su ti napadi izvršeni u neposrednoj
8 blizini američke ambasade i da istorijski su američki predsjednici smatrali
9 napade na američke građane napadima na Sjedinjene Države.

10 P: Da li se sjećate kada je to pismo poslano?

11 O: Ja sam ga poslao 4. maja.

12 P: Prema vašim saznanjima, da li je bilo ikakvog vojnog opravdanja za te
13 napade koje ste opisali?

14 O: To su bili teroristički napadi. Nije bilo nikakvog vojnog opravdanja
15 za njih.

16 P: Želim da Vam pokažem kartu centra Zagreba, a ona nosi ERN broj 0469-
17 9051.

18 G. WHITING: [simultani prijevod] Da li je moguće da se okrene? Zamolio
19 bih da se još malo desno pomakne. Evo tu.

20 P: Ambasadore, zamolio bih da poslužitelj pomogne svjedoku u označavanju
21 ove karte elektronski.

22 Dobit ćete specijalnu olovku. Teško je vidjeti što se tu nalazi. Mislim
23 da ćete morati da označite na ekranu koji se nalazi s vaše lijeve strane. Ne,
24
25
26
27
28
29
30

1 ne, ne... Pogriješio sam. Oprostite.

2 O: Mislim da mogu naći lokacije ako se napregnem.

3 P: Možete li da nam označite gdje se nalazi ambasada Sjedinjenih Država?

4 O: Trebalo bi da bude ovdje. [obilježava]

5 P: Možete li tu da stavite broj 1 kako bismo znali da je to mjesto na
6 kojem se nalazila američka ambasada?

7 O: To je otprilike nekakva vrsta broja 1.

8 P: Kako bi bilo jasno za zapisnik, to se nalazi neposredno ispod slova
9 "D" u riječima "Donji grad".

10 SUTKINJA NOSWORTHY: [simultani prijevod] Gospodine Whiting, Vijeće nema
11 priliku da vidi šta pokazuje svjedok.

12 Zar ne bismo i mi trebali da vidimo gdje on pokazuje.

13 G. WHITING: [simultani prijevod] Da, to je apsolutno tačno. Ja to imam
14 na svom ekranu. Možda bi poslužitelj mogao da pomogne da se to stavi na pravi
15 ekran. Ja imam kartu na monitoru za sudnicu.

16 SUTKINJA NOSWORTHY: [simultani prijevod] Da, sada mogu da vidim. Ne znam
17 da li bi prevodioci željeli isto tako to da vide ili su u redu. Oni pokazuju da
18 je sve u redu.

19

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

1 Hvala Vam, gospodine Whiting.

2 G. WHITING: [simultani prijevod] Hvala.

3 P: Ambasadore, ne znam da li ćete moći da označite bilo koje od onih
4 lokacija koje ste spomenuli. Ako ne možete, to će biti u redu.

5 O: Mogu. Ovo bi bilo otprilike - tu sam stavio 2 - tu je pala raketa
6 preko puta parka u kojem se nalazi ambasada.

7 A upravo ovdje - stavit ću broj 3 - to je Vlačka. To je južna strana
8 ulice gdje se nalazi onaj automobil sa onim papirom na kojem je čovjek vratio
9 poruku "Vratit ću se za 20 minuta". Mislim da ne mogu da pronađem školu. Ja
10 nisam o tome govorio, ali tu se nalazi Hrvatsko narodno kazalište, a to je još
11 jedno mjesto koje je pogodeno.

12 P: Tu ste stavili broj 4.

13 O: Tačno.

14 P: A dječja bolnica se nalazi... odnosno škola je mislim istočno, a
15 dječja bolnica je zapadno.

16 P: Istočno i zapadno od čega?

17 O: Od ambasade i od mjesta koja sam već označio.

18 P: Hvala, ambasadore,

19 G. WHITING: [simultani prijevod] Časni Sude, da li bi to moglo da se
20 uvrsti u spis?

21 SUTKINJA NOSWORTHY: [simultani prijevod] Ovo je... /prijevod engleskog
22 transkripta: "uvedeno u spis"/ Molim da se označi kao dokazni predmet.

23 TAJNIK: [simultani prijevod] To će biti broj 382, časni Sude.

24 G. WHITING: [simultani prijevod] Hvala. Završio sam sa kartom.

25

26

27

28

29

30

1 P: Sada bih želio da Vam pokažem jedan isječak iz video snimka koji
2 nosi... dokazni broj 1816 prema pravilu 65 ter, a ERN broj mu je V 0000449.
3 Naravno, ne moramo to da stavimo na e-sudnicu zato što ćemo to... A možemo
4 isječak da stavimo na *Sanction* sistem kako bismo imali i transkript.

5 Ambasadore, zamolit ću Vas sada da pogledate ovaj isječak. Mislim da
6 poslužitelj sada može napustiti ovo mjesto. Znači, da se prebacimo na *Sanction*
7 sistem. Zamolio bih ambasadora da pogleda ovaj isječak i kaže da li išta
8 prepoznaje.

9 G. WHITING: [simultani prijevod] Mislim da nam treba pomoć tehničara da
10 se prebacimo na *Sanction* sistem.

11 SUTKINJA NOSWORTHY: [simultani prijevod] Sada bih zamolila audio-
12 vizualnu kabinu da nas prebaci na *Sanction* sistem.

13 [Tužiteljstvo se savjetuje]

14 G. WHITING: [simultani prijevod] Ne znam da li itko išta vidi. Niko ne
15 vidi? Časni Sude, mislim da je ovo sasvim zgodno zato što smo blizu pauze. Možda
16 bismo mogli da imamo pauzu i da to razriješimo.

17 SUTKINJA NOSWORTHY: [simultani prijevod] Mislim da bi to bilo pogodno
18 vrijeme da imamo pauzu i da Vam damo priliku da učinite šta je potrebno. Sad

19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 ćemo imati pauzu do 10.45h. Hvala.

2 SUDSKI SLUŽBENIK: [simultani prijevod] Ustanite, molim.

3 ... Početak pauze u 10.14h

4 ... Sjednica nastavljena u 10.46h

5 SUDSKI SLUŽBENIK: [simultani prijevod] Molim, ustanite.

6 Izvolite sestti.

7 G. WHITING: [simultani prijevod] Mogu li da nastavim, časni Sude?

8 SUTKINJA NOSWORTHY: [simultani prijevod] Da. Izvolite.

9 G. WHITING: [simultani prijevod] Mislim da smo rešili ono tehničko

10 pitanje i sada bi trebalo da možemo da vidimo onaj insert iz videa. To je na

11 monitoru za dokaze koji se prikazuju na kompjuteru i to je desno dugme. Trebalo

12 bi da se sada pojavi slika. Vidite li to?

13 [Gleda se videosnimka]

14 G. WHITING: [simultani prijevod]

15 P: Ambasadore, samo radi zapisnika da kažemo. Ovaj insert koji smo

16 upravo videli prikazuje neke zapaljene automobile i vatrogasna kola koja se

17 približavaju tom prizoru. Da li prepoznajete ovo mesto?

18 O: Da.

19 P: A o čemu se tu radi?

20 O: Pa, tu je mesto gde je pala raketa preko puta zrinjevačkog parka,

21 preko puta ambasade.

22 P: A koliko je otprilike to udaljeno od ambasade?

23 O: Pa to je vrlo blizu, oko 100 metara.

24 G. WHITING: [simultani prijevod] Časni Sude, molim da se ovaj video

25

26

27

28

29

30

1 uvede u dokazni spis.

2 SUTKINJA NOSWORTHY: [simultani prijevod] To unosimo u spis. Molim da se
3 dodeli broj.

4 TAJNIK: [simultani prijevod] To će biti broj 383.

5 SUTKINJA NOSWORTHY: [simultani prijevod] Pre nego što nastavite... Ovaj
6 insert, da li se on odnosi na 2. ili 3. maj, da bismo imali kompletnu sliku?

7 G. WHITING: [simultani prijevod]

8 P: Ambasadore, kog datuma je to bilo?

9 O: To je bilo 2. maja. Moguće je da se tu radi o onoj prvoj eksploziji
10 koju sam ja čuo dok sam još bio u svojoj kancelariji. Čini da je bilo dosta
11 blizu.

12 SUTKINJA NOSWORTHY: [simultani prijevod] Nakon koliko vremena se to
13 dogodilo nakon što ste vi čuli eksploziju? Je li to bilo istovremeno? Molim Vas,
14 recite to Sudskom veću. Objasnite nam to malo поближе.

15 G. WHITING: /Prijevod engleskog transkripta: "SVJEDOK"/: [simultani
16 prijevod] Bojim se da nisam baš do kraja razumeo pitanje.

17 SUTKINJA NOSWORTHY: [simultani prijevod] Pa, rekli ste da se radi o 2.
18 maju, da je možda prva eksplozija koju ste vi čuli u svojoj kancelariji, jer se
19 čini dosta blizu. Vi govorite tu o video insertu. Je li tako?

20 SVJEDOK: [simultani prijevod] Da.

21 SUTKINJA NOSWORTHY: [simultani prijevod] Pa, ono što vas pitam je da li
22 se to događalo ubrzo nakon ili istovremeno sa tim? Objasnite to malo Sudskom
23 veću.

24 SVJEDOK: [simultani prijevod] Pa ja sam u kancelariji čuo eksploziju, a
25
26
27
28
29
30

1 zatim je usledilo još nekoliko eksplozija. Mi smo odmah, vrlo brzo prešli u
2 podrum ambasade. I ja sam otišao i posetio to mesto kasnije popodne kada je
3 požar već bio ugašen.

4 SUTKINJA NOSWORTHY: [simultani prijevod] Otprilike kada? Koliko nakon
5 tog udara? Rekli ste da ste bili u podrumu nekoliko sati, pa Vas molim da nam
6 date predstavu vremensku.

7 SVJEDOK: [simultani prijevod] Pa, mislim da sam ja otišao na to mesto
8 u 4h popodne, a prva raketa je pala ili u 10.23 ili u 10.27 prepodne.

9 SUTKINJA NOSWORTHY: [simultani prijevod] Hvala Vam.

10 G. WHITING: [simultani prijevod]

11 P: Ambasadore, samo da bismo do kraja razjasnili. Vi kažete da ste
12 prepoznali na ovom videosnimku mesto. Međutim, vi niste ustvari videli taj
13 požar?

14 O: Pa, ja nisam video požar. On je već bio ugašen kada sam ja tamo
15 došao.

16 P: Hvala. Sada bih hteo samo da pogledamo neke fotografije i da vidim da
17 li neke od njih prepoznajete. Najpre bih zamolio da pogledamo dokazni predmet po
18 65 ter, dokazni predmet 1652.

19 Pa, ja ću sada samo pogledati ovih nekoliko stranica. Ovo je prva
20 stranica ovog dokaznog predmeta. Da li prepoznajete o čemu se ovde radi? Molim
21 da pogledamo sliku i nešto niže. Ustvari, pogledaćemo sve ove fotografije. Da
22 pogledamo sada sledeću stranicu. Molim sledeću stranicu. I još jednu stranicu.
23 Molim da pogledamo i niže. Hteo bih samo da vidimo ERN broj, evidencioni broj,
24 ove stranice. Za zapisnik da kažem, to je 0031-2230.

25 Ambasadore, da li prepoznajete ovo?

26 O: Da. To je škola koja je bila pogođena 2. maja.

27

28

29

30

1 P: A šta se vidi tu na zidu na ovoj nižoj slici na ovoj stranici?
2 O: Pa ovo su tragovi koji su ostali od udarca projektila iz rakete.
3 P: Da li je ovo školsko dvorište?
4 O: Da. To je školski teren ili školsko dvorište. A možete zamisliti šta
5 bi se dogodilo da je samo to dvorište bilo puno dece kada je ta raketa tu
6 udarila.
7 P: Molim da sada pogledamo kompletnu sliku. Evo, sada vidimo to školsko
8 dvorište. Molim da sada pogledamo sledeću stranicu. Ovo je broj ERN 2231.
9 Da li prepoznajete ove fotografije?
10 O: Da. To je školsko dvorište i tu ponovo možete videti na tlu tragove
11 koji su ostali od projektila iz rakete.
12 P: Za zapisnik da kažemo da je to što se vidi u prednjem delu, odnosno
13 donjem delu slike.
14 SUTKINJA NOSWORTHY: [simultani prijevod] Pre nego što nastavite, molim
15 vas da samo, ako je moguće, nam kažete koji su to tragovi koji su ostali od
16 projektila? Možete li nam to obeležiti za zapisnik?
17 SVJEDOK: [simultani prijevod] Da. Evo, ja ću to zaokružiti jednim
18 kružićem.
19 SUTKINJA NOSWORTHY: [simultani prijevod] Da, to je vrlo korisno.
20 SVJEDOK: [simultani prijevod] [obilježava] Moguće da ima još tih
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 tragova. Teško je na ovoj fotografiji videti gde se radi o rupama na asfaltu od
2 projektila, a gde se vide zapravo samo ostaci, odnosno odlomci...

3 G. WHITING: [simultani prijevod] Pa ja sam hteo da ovaj ceo dokazni
4 predmet unesemo kao jedan predmet, međutim, mislim da bi ovu stranicu trebalo
5 odvojeno unesti u zapisnik zbog toga što ih je svedok obeležio.

6 SUTKINJA NOSWORTHY: [simultani prijevod] U redu.

7 TAJNIK: [simultani prijevod] Ovo će biti dokazni predmet 384.

8 SUTKINJA NOSWORTHY: [simultani prijevod] To će biti 384, fotografija
9 koju je obeležio svedok.

10 G. WHITING: [simultani prijevod] Molim da sada pogledamo sledeću
11 stranicu. Molim da sada samo malo niže pogledamo sliku. Ovo je stranica 0031-
12 2233.

13 P: Da li prepoznajete ovo, ambasadore?

14 O: Pa ako pretpostavimo da je to na istom mestu, to izgleda kao jedno od
15 onih mesta koja sam video u školi.

16 P: Da li se sećate da ste slične tragove videli u dvorištu?

17 O: Da, apsolutno.

18 P: Molim da sada pogledamo sledeću stranicu 2234. Ne, oprostite. Nisam
19 hteo da to pogledamo. Možemo li sada da ovu zbirku fotografija uvedemo u spis.

20 SUTKINJA NOSWORTHY: [simultani prijevod] Zbirku fotografija?

21 G. WHITING: [simultani prijevod] Da. Ove koje smo upravo gledali koje
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 nisu obeležene.

2 SUTKINJA NOSWORTHY: [simultani prijevod] U redu. Izvinjavam se
3 prevodiocima zbog mikrofona. Dakle, da li mogu da zamolim sekretara da sada ovu
4 zbirku fotografija uvede u spis i da se tome dodeli broj?

5 TAJNIK: [simultani prijevod] To će biti dokazni predmet 385.

6 G. WHITING: [simultani prijevod] Hvala, časni Sude. Molim da sada
7 pogledamo dokazni predmet 1644 po pravilu 65 ter. Molim da pogledamo 30.
8 stranicu. Molim da pogledamo dno kako bih mogao da pročitam ERN broj ove
9 konkretne stranice. To je stranica 0031-2336. A zatim bismo mogli da pogledamo
10 sledeću stranicu. To je stranca 2337.

11 P: Ambasadore, da li prepoznajete bilo šta sa ovih fotografija?

12 O: Da. Prepoznajem auto na Vlaškoj ulici. To je onaj auto gde je
13 projektil rakete prošao kroz šoferšajbu i čovek je poginuo.

14 P: Da li možete nešto reći... Videli smo na ovoj fotografiji pre ovoga
15 da se tu nalazilo telo. Da li ste Vi videli telo?

16 O: Ne. Ono je nešto ranije bilo uklonjeno.

17 P: Molim da se ovom dokazu da dokazni broj.

18 SUTKINJA NOSWORTHY: [simultani prijevod] Prima se u spis.

19 TAJNIK: [simultani prijevod] To će biti 386.

20 G. WHITING: [simultani prijevod] Molim sada dokazni predmet sa liste 65
21 ter 1655. Molim da sada to pogledamo niže, fotografiju. Idemo sasvim dole.

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 Dakle, ERN broj na prvoj stranici je 0031-2466. Molim da pogledamo fotografiju
2 na prvih osam stranica. Videli smo prvu, a sada da pređemo na drugu.

3 P: Ambasadore, da li prepoznajete ovo mesto?

4 O: Da. To je dečja bolnica.

5 P: To je bolnica koju ste vi posetili 3. maja 1995.?

6 O: Sa ministrom spoljnih poslova Granićem i zamenikom premijera
7 Kostovićem, čija je kćerka bila jedna od žrtava u tom napadu.

8 P: Molim sada da pogledamo treću stranicu ovih fotografija. Pogledajmo
9 stranicu do kraja. Sada sledeću. Ovo je četvrta stranica i samo za zapisnik da
10 kažemo, to je 0031-2469.

11 Da li ste ovakvu vrstu krhotina videli u bolnici?

12 O: Da.

13 P: Molim pogledajte sledeću stranicu. Idemo sada do dna stranice. Da li
14 ste ovo videli?

15 O: Da.

16 P: Pogledajmo sledeću stranicu. Ovo je 0031-2471. Pogledajmo sledeću
17 stranicu. I na kraju pogledajmo poslednju stranicu 2473.

18 Da li ste videli ovo što smo videli na ovim fotografijama koje sam Vam
19 pokazao?

20 O: Da. To je šteta koju je izazvao raketni napad na bolnicu. Ako
21 pogledate ovu donju sliku na stranici 0031-2473, konkretno jako dobro se sećam
22 ovog hodnika i svih prozora koji su bili izbijeni.

23

24

25

26

27

28

29

30

1 P: Hvala, ambasadore.

2 G. WHITING: [simultani prijevod] Časni Sude, molim da se ovo uvede u
3 spis.

4 SUTKINJA NOSWORTHY: [simultani prijevod] Prima se u spis i molim da se
5 dodeli broj.

6 TAJNIK: [simultani prijevod] Ovo će biti dokazni predmet 387.

7 G. WHITING: [simultani prijevod] Završio sam sa ovim dokaznim predmetom.

8 P: Ambasadore, nakon prvog dana granatiranja, da li je prema Vašim
9 saznanjima Milan Martić dao ikakve izjave za medije vezano za granatiranje
10 Zagreba?

11 O: Da. On je to preuzeo na sebe.

12 P: Sad ću Vam pokazati televizijsku emisiju. To je dokazni predmet prema
13 listi po pravilu 65 ter sa brojem 2262, a ERN broj je V000-0448. Međutim
14 prikazat ćemo na *Sanction* sistemu zato što imamo i sinkronizirani transkript, pa
15 bismo imali priliku, dakle, da pogledamo tu emisiju. Da vidimo da li Vam se to
16 čini poznatim.

17 [Gleda se videosnimka]

18 [početak videosnimke] "Evo znači /nerazgovjetno/ Vaše prvosveštenstvo,
19 želim da Vam se obratim sa par riječi i da Vam kažem i o situaciji koja nas je
20 snašla i šta planiramo dalje da preduzmemo, kako da se iz ovoga svega izvučemo.

21 Kao prvo, želim da kažem da iskreno suosjećam sa svim ovim patnjama koje
22 ste vi preživili. I ja bi puno više volio da je situacija dobra i da sam došao
23 na neku svadbu u zapadnu Slavoniju nego što sam morao doći ovdje kad vam je
24 najteže i da vam objašnjavam sada kako i na koji način da se iz...izvlačimo i
25 kako da iz svega ovoga nađemo nekakav izlaz da ne lutate, a isto tako da
26 zadržimo svoju zemlju.

27

28

29

30

1 Mi smo imali ovdje sastanak i sa civilnim strukturama i sa vojnim
2 rukovodstvom i sa našim arhijerejima. Ovo što je Hrvatska napravila prema nama -
3 nema govora, radi se o zločinu potpomognutom stranim silama: Amerikom,
4 Njemačkom. Ne radi se o nikakvoj izdaji. Isključivo se radi o tome što je naš
5 neprijatelj bio trenutno nadmoćniji i uspio da ovlada autoputem i ovim dijelom
6 za koji vi znate.

7 Ali ja tvrdim: jedna bitka ne znači i izgubljen rat. Za ovo što je
8 Tuđman napravio prema vama ovdje, /?za/ protumjeru mi smo bombardovali sve
9 njihove gradove: i Sisak više puta i Karlovac i Zagreb i juče i danas. To je
10 napravljeno radi vas. Ali da vas obavijestim o tome: napad Tuđmanovih snaga nije
11 bio samo na zapadnu Slavoniju. Napao je i na Liku, napao je i na Dalmaciju. Lika
12 se odbranila, sa Da...Dalmacije, sa Dinare su skinute njihove snage.

13 Danas je bio usledio ultimatum. Ukoliko budu i dalje napadali naše snage
14 u okruženju, u... poslije toga tučemo i dalje Zagreb, tučemo, razaramo njihove
15 gradove. Poslije toga su molili da se prestane tući Zagreb, da će pustiti naše
16 ljude iz okruženja; ono što vas najviše zanima." [kraj videosnimke]

17 G. WHITING: [simultani prijevod]

18 P: Ovo što ste upravo vidjeli, ova emisija, da li je to u skladu sa
19 izvještavanjem medija s kojim ste Vi bili upoznati 2. i 3. maja 1995.?

20 O: Da, u potpunosti.

21 G. WHITING: [simultani prijevod] Časni Sude, da li može ovaj video i
22 transkript biti uvršteni u spis?

23

24

25

26

27

28

29

30

1 SUTKINJA NOSWORTHY: [simultani prijevod] Video i transkript se
2 uvrštavaju u spis. Molim da mu se dodijeli broj.

3 TAJNIK: [simultani prijevod] To će biti broj 388.

4 G. WHITING: [simultani prijevod] Sada bih htio da poslušamo radio
5 emisiju kako bismo čuli glasove, a prema pravilu 65 ter to je broj 1473, a broj
6 ERN T000-0250. To ćemo ponovo na *Sanction* sistemu čuti, pa bih zamolio
7 ambasadora da to poslušaju i vidi da li je također to konzistentno sa onim što se
8 u to vrijeme izvještavalo.

9 [Sluša se audio snimka]

10 SNIMKA GLASA MILANA MARTIĆA: "/nerazgovjetno/ Zaustavljena je iz
11 jednostavnog razloga. Nakon našeg ultimatumu da ćemo napraviti bombardovanjem
12 Zagreba. Ja nemam što da krijem. Tu naredbu sam izdao lično ja da bi odgovorio
13 Franji Tuđmanu i njegovom vrhovništvu na naredbu koju je dao da se izvrši
14 /nerazgovjetno/na zapadnu Slavoniju, da se izvrši zločin protiv civilnog
15 stanovništva zapadne Slavonije. Usledila je naša /nerazgovjetno/ naredba
16 bombardovanje Zagreba /nerazgovjetno/to je ono što je naj...najviše utjecalo da
17 se ta agresija zaustavi. /?Ta agresija je trenutno zaustavljena i sada smo u
18 fazi pregovora sa UNPROFOR-om. Kao što znate potpisan je i sporazum da će svi
19 naši civili kao i vojnici, ali sa oružjem izvuku iz tog okruženja i pređu na
20 stranu Republike Srpske. U čitavom tom procesu Hrvatska - "

21 G. WHITING: [simultani prijevod]

22 P: Gospodine ambasadore, da li je to bila radio emisija koja je u skladu
23 sa izvještavanjima medija koje ste vi u to vrijeme čuli?

24 O: Da. To je bilo u skladu sa izvještajima koje smo čuli iz medija i
25 drugih izvora o tome da je Martić preuzeo na sebe da je naredio raketne napade

26

27

28

29

30

1 na Zagreb.

2 G. WHITING: [simultani prijevod] Časni Sude, da li može ova emisija
3 zajedno sa transkriptom biti uvrštena u spis?

4 SUTKINJA NOSWORTHY: [simultani prijevod] I emisija i transkript se
5 uvrštavaju u spis. Molim da se dodijeli broj.

6 TAJNIK: [simultani prijevod] To će biti broj 389, časni Sude.

7 G. WHITING: [simultani prijevod] Sada bih zamolio da nam se pokaže
8 dokazni predmet prema pravilu 65 ter 1822. To je članak iz *Herald Tribunea*, a to
9 bismo mogli dobiti na sistemu elektronske sudnice. Ja nemam to na ekranu, a
10 vidim da i drugi vrte glavom. Da li možemo to da prebacimo na *Sanction*, možda?
11 Odnosno, sa *Sanctiona* na *e-court*? Evo, sad se pojavljuje. Molio bih da se pokaže
12 vrh strane na drugoj strani.

13 P: To je članak iz *Herald Tribunea* od 16. maja 1995., znači nekih dvije
14 sedmice kasnije. Da li Vam je bio poznat taj članak u *Herald Tribuneu* u ono
15 vrijeme?

16 O: Sasvim sigurno sam znao za njega.

17 P: Htio bih da pođemo malo dolje. U članku se nalazi i intervju sa
18 Milanom Martićem. U desnom stupcu stoji... kaže se... gospodin Martić citira se
19 da kaže: "Žao mi je ako su pogođeni civilni ciljevi zato što je naš cilj bio da
20 pogodimo vojne ciljeve." Da li se Vi sjećate da je neke dvije sedmice kasnije
21 govorio nešto u tom smislu?

22 O: Sasvim sam siguran da sam pročitao ovaj članak bilo u međunarodnom
23 *International Herald Tribune* ili u *Washington Postu* gdje se originalno pojavio.

24

25

26

27

28

29

30

1 P: Vezano za ovaj citat koji sam Vam upravo pročitao iz ovog članka,
2 imate li kakvog komentara ili reakcije na to?

3 O: Da, imam. Gospodin Martić je dugo ukazivao na to da je to smatrao
4 opcijom da se napadne Zagreb i da se oštetiti ili, kako on kaže, uništi grad. To
5 je i meni rekao 24. oktobra. To su iste one izjave koje je davao na radiju i na
6 televiziji u onim isječcima koje ste ranije pokazali, a meni je rekao ustvari da
7 napadi na civilne ciljeve, napadi na sami grad predstavljaju opciju ili način na
8 koji RSK može da odgovori na napad ili na hrvatski pritisak na RSK. A to se
9 potvrđuje u onim isječcima iz televizijskih i radio emisija od 3. maja.

10 Dvije sedmice nakon toga, on je malo promijenio svoju priču zato što je
11 shvatio da je ono na što sam ga upozorio 24. oktobra tačno: da je to, naime,
12 ratni zločin i da se može smatrati odgovornim za to. Pa pokušava da nađe nakon
13 činjenice neko vojno opravdanje za napad, sugerišući da je on ustvari htio da
14 pogodi vojne ciljeve u centru Zagreba. Međutim u tom području koje je on gađao
15 nije bilo vojnih ciljeva. To je bio neselektivni napad na grad. Pogodio je
16 dječju bolnicu, Hrvatsko narodno kazalište i školu.

17 P: Hvala.

18 G. WHITING: [simultani prijevod] Časni Sude, molim da se ovaj dokument
19 uvrštava u spis.

20 SUTKINJA NOSWORTHY: [simultani prijevod] Molim da se uvrsti u spis i da
21 se dodijeli dokazni broj.

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 TAJNIK: [simultani prijevod] To će biti 390, časni Sude.

2 G. WHITING: [simultani prijevod] Sada sam završio sa ovim dokaznim
3 predmetom.

4 P: Sada ćemo preći na jul i august 1995. Da li ste u nekom trenutku
5 saznali da Hrvatska planira vojnu akciju protiv Krajine?

6 O: Da.

7 P: Da li se sjećate kada je to bilo?

8 O: Negdje otprilike oko 21. jula 1995.

9 P: Jeste li saznali zbog čega se razmišljalo o toj vojnoj akciji?

10 O: Da.

11 P: Možete li da nam kažete?

12 O: Da. Ono što se dogodilo u julu 2005. jeste jedna serija događaja.

13 P: Oprostite što Vas prekidam... u redu. Izvolite, nastavite.

14 Pogrešno sam shvatio.

15 O: Da počnem iznova. U julu 1995. armija bosanskih Srba je pokosila
16 Srebrenicu, masakrirala nekih 7,000 muškaraca i dječaka. I isto tako je pokosila
17 još jedno civilno područje, zaštićeno područje Žepu, a RSK je napadao Bihać, a
18 izgledalo je kao da bi mogli i da pobijede. To hrvatska Vlada nije mogla da
19 toleriše, a ni Sjedinjene Države. Hrvati su se bojali da ukoliko Bihać bude
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 zauzet, da će doći do još jednog masakra, da će preživjeli završiti u Hrvatskoj
2 koja je već bila preopterećena primanjem nekih 2,000,000 izbjeglica koji su
3 prošli kroz zemlju od 1991. i da bi to stvorilo jedan entitet zapadnih Srba pod
4 imenom RSK, kao i teritorij bosanskih Srba i to bi stavilo Hrvatsku u strateški
5 nepovoljan položaj i oni to nisu željeli da dopuste. Oni su također vidjeli da
6 nije bilo nikakvih izgleda za uspješne mirovne pregovore sa krajinskim Srbima
7 imajući na umu stav optuženog koji je odbio da pregovara. Tako da je u osnovi
8 ono što se događalo u Bihaću i što se dogodilo u Srebrenici i Žepi njima dalo
9 priliku da pokrenu vojnu akciju koja će osloboditi od opsade Bihać i omogućiti
10 da se ponovo zauzme Krajina. Time bi se riješio problem ove regije i njenog
11 odlaska iz Hrvatske. I dakle krajem jula se učinilo to.

12 SUTKINJA NOSWORTHY: [simultani prijevod] Gospodine Whiting, prije nego
13 što nastavite, na strani 42, negdje red 30 postoji rečenica: "U julu 1995.
14 armija bosanskih Srba je pregazila Srebrenicu i muškarce i dječake i još neka
15 zaštićena područja". Molim da se to razjasni.

16 SVJEDOK: [simultani prijevod] To je greška. Ja sam rekao da su
17 masakrirali nekih 7.000 muškaraca i dječaka i da su preuzeli Žepu koja je bila
18 još jedno sigurno područje pod zaštitom UN-a.

19 SUTKINJA NOSWORTHY: [simultani prijevod] Hvala.

20 G. WHITING: [simultani prijevod]

21 P: Molim Vas da nam kažete gdje se nalazi Bihać.

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 O: Bihać se nalazi u sjeverozapadnoj Bosni. To je isto tako bilo sigurno
2 područje pod zaštitom UN-a. A sjeverno i zapadno od Bihaća nalazio se teritorij
3 RSK-a, a isto tako i Republike Hrvatske, a na jugu i istoku je bila teritorija
4 koju su Srbi držali u Bosni. Dakle to je područje bilo potpuno okruženo.

5 P: U ranijem ste odgovoru rekli da je napad na Bihać od snaga bosanskih
6 Srba i RSK-a... ni hrvatska Vlada, a ni Sjedinjene Države nisu to mogle da
7 tolerišu. Možete li objasniti zbog čega?

8 O: Dopustite da to pitanje razdvojim. Za Sjedinjene Države to nije
9 bilo... nije se moglo tolerisati zato što se radilo o zaštićenom /prijevod
10 engleskog transkripta: "sigurnom"/ području pod zaštitom Ujedinjenih nacija koje
11 nije zaštićeno, a mi smo vjerovali ako Ratko Mladić zauzme Bihać, vjerojatno će
12 uraditi i ono isto što je uradio u Srebrenici, a to je masakriranje muškaraca i
13 dječaka, i da će stanovništvo Bihaća koje je 4-5 puta veće od stanovništva
14 Srebrenice - tu se moglo raditi o nekih 40,000 muškaraca i dječaka - koji su
15 bili u opasnosti da budu ubijeni.

16 Za Hrvate to je bilo nepodnošljivo i iz ovih razloga, a isto tako zato
17 što nisu željeli da imaju situaciju da preživjeli dolaze u Hrvatsku i da
18 povećavaju teret izbjeglica koje je Hrvatska već imala.

19 To bi također i stavilo Hrvatsku u značajnu strateški nepovoljnu
20 situaciju. I dok je Bihać postojao, Srbi, to jest hrvatski Srbi u RSK i bosanski
21 Srbi imali su interne linije koje su morali da brane. Pa su imali i snage koje

22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 su se suočavale sa bosanskim 5. korpusom i to je bilo u Bihaću. Ako oni više ne
2 bi postojali, onda bi i te snage mogle da se prebace na granicu između RSK i
3 dijelova Hrvatske koje je držala vlada, a pored toga, isto tako su se mogli da
4 se prebace na borbu protiv Federacije, to jest, hrvatsko-muslimanske Federacije
5 u Bosni.

6 P: Da li je sudjelovanje snaga RSK u ovom napadu na Bihać uključivalo i
7 prelaženje međunarodne granice?

8 O: Da. Oni jesu prešli međunarodnu granicu. Sa pravnog stanovišta
9 Hrvatska je bila odgovorna za održavanje svojih međunarodnih granica, a ono što
10 ste imali jeste napad koji je išao iz hrvatske teritorije na teritoriju jedne
11 druge države za koju je hrvatska vlada bila pravno odgovorna i trebalo je da
12 spriječi takve napade. Ustvari napad koji je Martić naredio da se izvrši na
13 Bihać, omogućio je da Hrvatska dobije pravni izgovor za početak akcije "Oluja".

14 P: Kakav je stav zauzela Vlada Sjedinjenih Država vezanu za ovu
15 anticipiranu vojnu akciju Hrvatske za koju ste saznali 21. jula 1995.?

16 O: Mi nismo imali nikakvog stava o tome da li ta akcija treba da se
17 odvija ili ne. Ja lično sam upozorio Tuđmana u skladu sa svojim uputstvima da
18 ukoliko dođe do vojne akcije, da ima obavezu da zaštititi živote i imovinu srpskih
19 civila na području krajine, a isto tako i da zaštititi mirovnjake Ujedinjenih
20 nacija koji su bili prisutni na tom području.

21 P: Nakon što ste saznali o toj planiranoj akciji 21. jula, da li ste
22 imali ikakve sastanke sa vođama RSK?

23 O: Da. Sastao sam se s Milanom Babićem u Beogradu 2. augusta.

24

25

26

27

28

29

30

1 P: možete li nam reći kako je do toga došlo?

2 O: Da. Bilo je jasno da je Hrvatska namjeravala da poduzme vojnu akciju.
3 Sjedinjene Države nisu osjećale da možemo da kažemo Hrvatima da to ne urade zbog
4 opasnosti da bi kombinovana ofanziva RSK i bosanskih Srba dovela do zauzimanja
5 Bihaća. Tako da smo mi odlučili ne da nećemo dati ni crveno ni zeleno svjetlo,
6 već da nećemo dati nikakvu naznaku vezano za ovu hrvatsku vojnu inicijativu. Pa
7 ipak želja Sjedinjenih Država je bila da se nađe mirno rješenje za sukob u
8 Hrvatskoj ukoliko to uopšte bude moguće. Kada sam bio na Brijunima na sastanku
9 sa Brijunima /u engleskom transkriptu: "sa Tuđmanom"/ 1. augusta, rekao sam mu
10 da sam bio u kontaktu sa Babićem i da je Babić predložio da se s njim sastane u
11 Beogradu sljedećeg dana. Usput rečeno, mora originalna ideja je bila da se
12 sastanem s Babićem u Kninu, ali Babić je rekao: "Ne. Ne možete doći ovamo.
13 Martić Vam neće dopustiti da dođete." Tako da smo to morali da obavimo u
14 Beogradu. Dakle, ujutro 02., ja sam odletio UN-a iz Zagreba u Beograd. To večer
15 sam se u američkoj ambasadi sreo sa Babićem i imali smo dugi razgovor. Ja sam ga
16 upozorio da će doći do hrvatske ofanzive, da RSK nema nikakve podrške i u toj
17 fazi ako žele da izbjegnu rat, oni moraju da prihvate Tuđmanove uslove za mirnu
18 reintegraciju Krajine u Hrvatsku.

19 P: A da li se sećate, uopšteno govoreći, koji su to bili uslovi i da li
20 ste o njima obavestili Milana Babića?

21 O: Sećam se toga. Ja sam njemu preneo 5 tačaka. To su bile...
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 Kao prvo: trenutno povlačenje svih snaga RSK iz Bihaća i obustavljanje
2 ofanzivnih operacija u Bihaću; zatim trenutno ponovno otvaranje gasovoda koji je
3 išao kroz Sektor sever i obaveza da će odmah otvoriti železničku prugu koja je
4 išla iz Zagreba kroz Knin ka obali; zatim sporazum da se otpočnu pregovori,
5 mislim u roku od 48 sati, o otvaranju puta kroz Knin i sporazum o političkom
6 rešenju koje bi bilo zasnovano na reintegrisanju Krajine u Hrvatsku.

7 P: Kako je Milan Babić reagovao na to?

8 O: Bio je vrlo ozbiljan. Počeo je time što je rekao da potpuno razume
9 zbog čega Hrvatska se sprema da napadne Krajinu i da on ne može da razume zbog
10 čega njegova vlada napada Bihać.

11 P: Da li je on pomenuo sastanak koji ste imali sa njim i Milanom
12 Martićem 30. januara 1995. godine?

13 O: Jeste. Rekao je da ne shvata kako je moguće da su se oni poneli,
14 odnosno Martić, na način na koji se poneo u vezi sa onim mirovnim planom koji je
15 bio prezentiran vodećim stranama u svetu i izvinio se zbog toga.

16 P: A da li je reagovao na uslove i zahteve koje je Tuđman izneo, a koje
17 ste mu Vi preneli?

18 O: On je prihvatio prve 4 tačke, ali što se tiče pete tačke koja se
19 ticala onog mirnog reintegrisanja područja Krajine u teritoriju Hrvatske, on je
20 rekao... on je pitao kakvog to ima učinka na istočnu Slavoniju i da li će oni

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 imati autonomiju. A ja sam rekao ne. Po planu Z-4 istočna Slavonija... Postojao
2 bi jedan prelazni period od 5 godina za prelazak pod potpunu hrvatsku kontrolu,
3 ali da neće imati autonomiju zato što to nije područje koje ima srpsku većinu
4 prema popisu iz 1991. godine.

5 To je njemu bio problem, ali u osnovi ja sam rekao: "Slušaj, Vi
6 morate... zašto ne kažete da prihvatate ovaj plan Z-4 kao osnov za pregovore, a
7 morate shvatiti jednu stvar. Nikada nećete dobiti onoliko autonomije koliko to
8 predviđa Z-4. Možda ste imali prilike u januaru 1995., ali to je sada
9 izgubljeno. Ja treba Tuđmanu privatno da kažem i da mu prenesem s vaše strane da
10 vi razumete ovo, da treba da bude jedno konačno rešenje i da će ono biti bliže
11 autonomiji nego što to predviđa Ustavno pravo Hrvatske nego što je to navedeno u
12 planu Z-4.

13 P: Da li je Babić rekao bilo šta o stavu Milana Martića u to vreme?

14 O: Pa, ja sam ga pitao: "Ako Vi ovo prihvatite, šta je sa Martićem? Da
15 li će on prihvatiti?" A Babić je rekao: "Jedna rečenica od Miloševića i on će to
16 prihvatiti."

17 P: A da li je Babić nešto dalje rekao o Miloševiću i njegovom stavu?

18 O: Pa, rekao je da je pokušavao da se sastane sa Miloševićem, ali da
19 Milošević odbija da se sastane sa njim.

20 P: Šta se dogodilo nakon ovog sastanka?

21 O: Pa, ja sam o tome poslao izveštaj *State Departmentu* i od njih sam
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 dobio instrukcije, ja i Rudi Perina koji je bio *charge* /u engleskom transkriptu:
2 "*d'affaires*"/ u Beogradu. Dobili smo instrukcije od *State Departmenta*. Ja sam
3 trebao da odem da vidim Tuđmana, a Perina da ode da se sastane sa Miloševićem i
4 da zatražimo podršku za sporazum između Galbraitha i Babića. Babić je trebao
5 sledećeg dana, 3. augusta, da na konferenciji za štampu javno kaže da prihvata
6 prve četiri tačke i plan Z-4. I ja sam njim razgovarao toga jutra i on je
7 potvrdio da će to i učiniti. Ja sam zatim se vratio u Zagreb avionom. Informisao
8 sam neke ključne ambasadore. Zatim sam se sastao sa Tuđmanom u 5.45 popodne.
9 Rekao sam mu šta se dogodilo u Beogradu i šta je Babić rekao i apelovao sam na
10 njega da odloži vojnu akciju za nekoliko dana. On je izrazio veliku skepsu u
11 pogledu iskrenosti Babića, a i o tome da li on može uopšte da privoli Martića i
12 druge krajiške Srbe za taj stav. Ja sam rekao: "Pa razumem vašu skepsu s obzirom
13 na iskustvo koje ste imali u poslu s njima. Ali zašto ne sačekate par dana? Oni
14 moraju neke stvari po ovom sporazumu da učine odmah i ako to učine, Vi ćete
15 znati da li su iskreni ili ne. A ako ne, još uvek Vam preostaje vojna akcija.
16 Međutim, on je u toj fazi rekao da ne veruje, da misli da je kasno i ne veruje
17 da će krajiški Srbi, a naročito Martić, da će pristati na to, i da je
18 raspoloženje za rad predaleko već otišlo. I on je rekao... dakle ja sam se s
19 njim sastao u 5.45h, a u 6 sati on je sazvao Savet za nacionalnu bezbednost i
20 oni su doneli konačnu odluku da uđu u rat i zatim su kasnije te noći počele
21 operacije.

22 P: A da li je Milan Babić održao konferenciju za štampu i rekao /u
23 engleskom transkriptu: "dao javnu izjavu"/.

24

25

26

27

28

29

30

1 O: Da.

2 P: I da li je on učinio ono što je rekao da će učiniti?

3 O: Da. Ja bih voleo da je on bio jači, da je ono što je izjavio bilo
4 snažnije, ali on jeste učinio ono što je rekao.

5 P: Vi ste rekli da je Rudi Perina *charge d'affair* u Beogradu imao
6 zadatak da ode i da se sastane sa Miloševićem. Kao prvo, da Vas pitam zašto je
7 Rudi Perina dobio taj zadatak?

8 O: Pa mi u to vreme nismo imali diplomatske odnose sa Saveznom
9 Republikom Jugoslavijom. Prema tome, nije postojao ambasador. Postojao je
10 otpravnik poslova ili *charge d'affair*. On je bio čovek koji je uobičajeno... on je
11 bio taj koji je kontaktirao sa Miloševićem.

12 P: A da li znate da li je uspeo da se sastane sa Miloševićem?

13 O: Ne.

14 P: A da li znate zbog čega?

15 O: Pa, kako sam ja to onda shvatio, Milošević je odbio da ga primi jer
16 nije hteo da dâ podršku ovoj nagodbi. A nakon mog svedočenja u predmetu
17 Milošević u ovome /u engleskom transkriptu: "Tribunalu"/, ja sam saznao da
18 Milošević je rekao da je on u to vreme bio na odmoru.

19 P: Molio bih sada da se predoči dokazni predmet 294 ovom svedoku sa
20 popisa 65 *ter* i zamoli bih svedoka da nam kaže da li to prepoznaje. Molim da to
21 malo uveličamo.

22 Ambasadore, da li prepoznajete ovo?

23 O: Da.

24 P: O čemu se radi?

25 O: To je telegram britanskog ambasadora u Zagrebu, Gavina Hewitta, koji
26 je on poslao svom Ministarstvu spoljnih poslova u kome ih je obavestio o onom

27

28

29

30

1 brifingu koji sam ja njemu i drugim ambasadorima izneo o mom sastanku 3. avgusta
2 u Beogradu.

3 P: Da li ste imali prilike da ovaj telegram ranije vidite?

4 O: Da.

5 P: Da li je tačan?

6 O: Da. To je bio veoma kompetentan i sposoban diplomata.

7 P: Molio bih da pogledate 2. stranicu pod tačkom 8. Molim da vidimo sada
8 tačku 8. Ovde se u tački 8, negde otprilike u sredini pasusa kaže da je
9 Milošević obavešten od strane američke ambasade u Beogradu. Možete li nam
10 objasniti to, molim Vas?

11 O: U to vreme, u vreme kada sam ja imao ovaj brifing sa... sa
12 najvažnijim ambasadorima u Zagrebu, ja sam verovao da će Perina uspeti da se
13 sastane sa Miloševićem i da prema tome da će moći da ga obavesti o nagodbi koju
14 sam ja sa Babićem sklopio. Ja u to vreme nažalost nisam znao da Perina nije
15 uspeo da se sastane sa Miloševićem.

16 P: Časni Sude, molim da se ovaj dokument unese u spis.

17 SUTKINJA NOSWORTHY: [simultani prijevod] Prima se u spis. Molim da mu se
18 dodeli broj.

19 TAJNIK: [simultani prijevod] To će biti dokazni broj 391.

20 G. WHITING: [simultani prijevod] Hvala, časni Sude.

21 P: Na kraju, ambasadore, Vi ste nam danas govorili o Vašim kontaktima sa
22 raznim rukovodiocima RSK u vezi za Z-4, u vezi sa događajima u Zagrebu i
23 granatiranjem Zagreba i sada u vezi sa ovim sastankom u julu, odnosno 2. augusta
24
25
26
27
28
29
30

1 1995. godine sa Milanom Babićem. Samo bih Vas zamolio sada da nam date svoju
2 procenu iz Vašeg iskustva i kontakata sa njima. Da li biste mogli da nam opišete
3 neke od rukovodilaca RSK? Molim Vas da počnete od Milana Babića.

4 O: Mislim da je to bio jedini rukovodilac koji je na duši zaista imao
5 interes naroda iz Krajine. Na kraju kada je došlo do izbora između toga da li da
6 se sklopi sporazum i da se omogući narodu Krajine da ostane tu ili pak da ostane
7 pri svojoj čvrstoj poziciji, on je stavio interese naroda Krajine na prvo mesto
8 i bio je spreman da se nagodi. S druge strane njega su Martić i Milošević,
9 međutim, lako mogli da zastraše. Volio bih da je bio hrabriji. Međutim verujem
10 da je imao na srcu interese naroda.

11 P: Da li biste ga opisali kao nacionalistu? Vi ste rekli da je imao
12 čvrste pozicije.

13 O: Da.

14 P: Da li nam sada možete dati procenu Milana Martića?

15 O: Ja sam smatrao da je on čovek veoma ograničenih sposobnosti, veoma
16 ograničene inteligencije i da je on bio daleko ispod onog nivoa koji su
17 tražili interesi Krajine i krajiških Srba. Mislim da on nije bio zainteresovan
18 za interese naroda u Krajini, već da je pre svega bio zainteresovan za svoju
19 poziciju. Suočen sa onim što je celi svet video, dakle sa snagama koje će
20 zbrisati krajiške Srbe, kada su svi videli da Milošević neće njega podržati,
21 kada su svi već uvideli da bosanski Srbi neće njega podržati, on je i dalje

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 odbijao da pregovara. On je i dalje odbijao nagodbu koja ne samo da bi
2 omogućila ljudima da ostanu tamo, već bi im dala i velike razmere samouprave.
3 Oni su mogli to imati. Oni su mogli imati čak i svoju valutu. Oni nisu želeli
4 da imaju hrvatsku kunu, na primer, jer je to ista valuta koja je korišćena u
5 Drugom svetskom ratu, koju je koristila hrvatska fašistička država. Oni su
6 mogli koristiti drugu valutu. Mogli su da oni upravljaju svojim poslovima. I
7 ustvari, kada sam se sreo sa Babićem, on je rekao: "Pa to nam je možda previše
8 autonomije. Mi ne želimo da sami isplaćujemo novac za svoje penzije. Možda bi
9 to ipak Zagreb mogao činiti."

10 Dakle on ne samo da je odbio plan, već je odbio da razgovara o tome. U
11 tom smislu Martić je bio najbolji prijatelj i saradnik Franje Tuđmana jer on
12 je Tuđmanu dao izgovor koji je njemu bio potreban, a to je da bi obezbedio da
13 više nema Srba u području Krajine.

14 P: Hvala.

15 G. WHITING: [simultani prijevod] Časni Sude, ja više nemam pitanja.

16 SUTKINJA NOSWORTHY: [simultani prijevod] Gospodine Milovančević, imate
17 Vi reč.

18 G. MILOVANČEVIĆ: Hvala, časni Sude.

19 Unakrsno ispituje g. Milovančević:

20 P: Gospodine Galbraith, ja sam branilac Milana Martića. Moje ime je
21 Predrag Milovančević. Sada počinje faza vašeg ispitivanja koja se naziva
22 unakrsno ispitivanje. Razgovaraćemo o nekim temama koje bi mogle biti od
23
24
25
26
27
28
29
30

1 značaja za odbranu optuženog i molim Vas samo da između pitanja i odgovora
2 pravimo pauze radi lakšeg rada prevodilaca.

3 U podacima koje ste dali o Vama lično, gospodine ambasadore,
4 odgovarajući na pitanje tužioca rekli ste da ste završili pravo. Jesam li dobro
5 razumeo?

6 O: Da.

7 P: Takođe ste objasnili da ste od 1993. godine do početka 1998. godine
8 bili ambasador Sjedinjenih Američkih Država u Republici Hrvatskoj sa ambasadom u
9 Zagrebu. Je li tako, gospodine ambasadore?

10 O: Da.

11 P: S obzirom da ste i pre dolaska na funkciju ambasadora Vi bili čovek
12 koji se bavio diplomatskim poslovima, da li ste pre dolaska bili upoznati sa
13 situacijom u Jugoslaviji, u bivšoj Jugoslaviji, a potom sledstveno i na
14 teritoriji Republike Hrvatske i na teritoriji Republike Srpske Krajine?

15 O: Da.

16 P: U trenutku kada ste postali ambasador SAD-a u Republici Hrvatskoj, da
17 li se na jednom delu tadašnje Republike Hrvatske, da li su na jednom delu bile
18 raspoređene trupe Ujedinjenih nacija? I da li su ta područja zvana "zonama pod
19 zaštitom Ujedinjenih nacija"?

20 O: Da.

21 P: Da li grešim ako kažem da je Republika Srpska Krajina - Tužilaštvo
22 koristi termin "takozvana Republika Srpska Krajina" ili "tadašnja Republika

23

24

25

26

27

28

29

30

1 Srpska Krajina" - dakle ne mislim tu da Vas hvatam u zamku, mislim na geografski
2 prostor ili politički prostor - dakle, da li grešim ako kažem da je Republika
3 Srpska Krajina faktički obuhvatala ona područja koja su po Vanceovom planu i po
4 rezoluciji Saveta bezbednosti bila obuhvaćena planom Ujedinjenih nacija,
5 mirovnim planom za Jugoslaviju i na kojima su bile raspoređene trupe Ujedinjenih
6 nacija?

7 O: Da, osim što u Sektoru zapad, UNPA, dakle UN zaštićene teritorije su
8 takođe uključivale i teritorije koje su bile pod kontrolom Republike Hrvatske.

9 P: Hvala Vam, gospodine ambasadore. Rekli ste da ste od početka dolaska
10 na mesto ambasadora sa predsednikom Republike Hrvatske i sa rukovodstvom
11 Republike Hrvatske imali česte kontakte. Da li je to tako?

12 O: Da.

13 P: Također ste objasnili i da ste u jednom periodu koji je bio vezan za
14 traženje mirovnog rešenja 1993., 1995. godina, pogotovu 1994. i 1995. imali čak
15 i nedeljne, pa i dnevne kontakte sa hrvatskim predsednikom Tuđmanom, a ako je
16 bilo potrebno i više puta dnevno. Je li tako, gospodine ambasadore?

17 O: Da.

18 P: Da li smatrate da je to bila uobičajena praksa da ambasador jedne
19 zemlje posećuje predsednika zemlje u kojoj je akreditovan, čak i više puta
20 dnevno i da ima toliko česte kontakte s obzirom na postojeću diplomatsku praksu
21 u svetu?

22 O: Mislim da to zavisi o tome čije ste zemlje ambasador i okolnosti u
23 kojima služite.

24 O: Objasnili ste da je faktički od septembra, oktobra 1994. godine došlo
25
26
27
28
29
30

1 do pokretanja jednog pregovaračkog procesa, jedne mirovne inicijative sa ciljem
2 za mirno rešenje krize koja je tada postojala u Hrvatskoj i Jugoslaviji. Je li
3 tako gospodin ambasadore?

4 O: Ja sam rekao da je postojao mirovni proces koji je započeo 19. marta
5 1993. godine i trajao... oprostite - koji je počeo 19. marta 1994. godine i
6 nastavio se sve do 3. avgusta 1995. godine, a kojim se nastojalo pronaći mirno
7 rešenje sukoba u Hrvatskoj između područja Krajine i Zagreba. Politička
8 komponenta toga, tog procesa koji je vodio do takozvanog plan Z-4, počela je u
9 septembru sastancima diplomata koji su sponzorisali tu inicijativu, a to sam bio
10 ja, ruski ambasador, predstavnik EU-a Gert Arends /fon./ i predstavnik
11 Ujedinjenih nacija. I to je nastavljeno prezentacijom plana u januaru i naporom
12 koji sam upravo opisao da se oni ožive neposredno pred rat.

13 Naravno, postojali su i paralelni diplomatski kanali, odnosno paralelne
14 diplomatske inicijative u kojima su učestvovala Sjedinjene Države, a koje su se
15 ticale sukoba, odnosno prethodno tome, koje su se odnosile na sukob u Bosni.
16 Dakle, to je bila jedna inicijative u kojoj sam ja učestvovao u ratu između
17 Bošnjaka i Hrvata i šira akcija nastojanja da se pronađe mirno rešenje rata u
18 Bosni.

19 P: Kada ste govorili o mirovnoj inicijativi koja se ticala Republike
20 Hrvatske u kojoj ste Vi tada bili ambasador Sjedinjenih Američkih Država, Vi ste
21 pomenuli tri faze. I za prvu fazu ste rekli da je vezana za postizanje sporazuma
22 o prekidu vatre. To je poznati Zagrebački sporazum. Vi ga vezujete za, čini mi
23 se, 30. mart, neko kaže 29., neko 30. mart 1994. godine. Da li mi mislimo na
24 isti sporazum? Dakle to je jedan Zagrebački sporazum o prekidu vatre? Jesam li

25

26

27

28

29

30

1 u pravu, gospodine ambasadore, iz te 1994.?

2 P: Tako je. Sporazum zapravo nosi datum 29. marta 1994., ali je ustvari
3 zaključen otprilike u 3 časa ujutro 30. marta.

4 P: Hvala vam na ovom razjašnjenju, gospodine ambasadore. Da li se za taj
5 sporazum koji je postignut u Zagrebu 29. na 30. marta 1994., sporazum o prekidu
6 vatre, može reći da je to jedan međunarodni sporazum s obzirom na strane koje su
7 učestvovale i koje su pomagale da do tog sporazuma dođe? Da li bismo ga tako
8 mogli nazvati?

9 O: Pa, ja bih rekao da se tu radilo o sporazumu između dve strane u
10 Hrvatskoj koje su međunarodni pregovarači nastojali da realizuju. Ali
11 međunarodni pregovarači nisu bili stranke u samom tom sporazumu.

12 P: Da li sam u pravu, gospodine ambasadore, ako kažem da su, dakle dve
13 strane - jednu stranu su činili predstavnici hrvatskih vlasti, drugu stranu su
14 činili predstavnici vlasti Republike Srpske Krajine, tadašnje Republike Srpske
15 Krajine - postigli sporazum kojim je regulisano postizanje prekida vatre sa
16 uređenim modalitetima o tome kako da se razdvoje oružani sastavi? Dakle, to je
17 sporazum dve strane, srpske i hrvatske, uz posredovanje i pomoć međunarodne
18 zajednice.

19 O: Da. Mislim da je to tačna karakterizacija.

20 P: Taj sporazum je davno postignut. Interesuje me da li se sećate
21 detalja da je sporazum predviđao da se s obzirom na postojeće linije prekida
22 vatre streljačko razoru...naoružanje... snage rastave tako da streljačko

23
24
25
26
27
28
29
30

1 naoružanje bude na rastojanju od jednog kilometra udaljenosti međusobno, da
2 minobacači budu povučeni obostrano na udaljenost 10 km, a da artiljerija i
3 tenkovi budu na rastojanju međusobnom od 20 km. Da li je to bio deo tog
4 sporazuma?

5 O: Pa, ja odavno nisam video taj sporazum, pa ne bih mogao konkretno
6 reći mnogo o samim detaljima. No, mislim da ovo što ste Vi ovde opisali, da to
7 zvuči sasvim tačno. Ja se sasvim sigurno sećam da je bila zona od jednog
8 kilometra gde je bio zabranjen pristup bilo kakvim vojnim snagama. Mislim da je
9 to bio kilometar sa svake strane linije; prema tome zona od 2 km. A zatim su
10 postojale zone za druge kategorije oružja, ali se ne sećam baš tačno detalja u
11 ovom trenutku.

12 P: Hvala Vam, gospodine ambasadore. Moje je pitanje suštinski bilo
13 upravo takvo kako ste odgovorili. Dakle, Vi se načelno sećate takvog jednog
14 koncepta razdvajanja sukobljenih strana. Sledeće pitanje je da li imate
15 saznanja, odnosno da li Vam je poznato da je, na primjer, Republika Srpska
16 Krajina oformila komisije kojima se prave linije razgraničenja, komisije za
17 razgovor sa drugom stranom potpisnicom o tome kako će se razdvojiti strane na
18 liniji fronta. Da li Vi nešto znate o tome?

19 O: Da budem iskren, ne sećam se svih detalja, ali verujem da su
20 postojale zajedničke komisije koje su trebale da razrade neke od tih modaliteta.

21 P: Još jedno kratko pitanje ću Vam postaviti pre pauze. Gospodine
22 ambasadore, da li se može reći da je ovaj sporazum, dakle, o prekidu vatre sa

23
24
25
26
27
28
29
30

1 modalitetima o kojima smo govorili, delovao u periodu od kada je potpisan, dakle
2 od kraja marta 1994. pa sve do maja 1995., do 1. maja, početka operacije
3 "Bljesak", da je to bio period u kome nije bilo nekih značajnih vojnih
4 aktivnosti niti kršenja tog sporazuma? Mislím na srpsku i hrvatsku stranu u
5 konkretnom slučaju; na njih se odnosio sporazum.

6 O: Ne sećam se da je bilo znatnijih kršenja sporazuma u ovom periodu
7 koji ste Vi opisali. Sećam se da je bilo mnogih prigovora obe strane o tome da
8 dolazi do kršenja sporazuma, a delimično to je bilo zbog toga što je sam
9 sporazum bio donekle dvosmislen u odnosu na policijske snage u zapadnoj
10 Slavoniji.

11 P: Hvala Vam, gospodine ambasadore.

12 G. MILOVANČEVIĆ: Časni Sude, mislim da bi sada bio momenat za pauzu.

13 SUTKINJA NOSWORTHY: [simultani prijevod] Da. Hvala Vam.

14 Sada ćemo napraviti pauzu i nastaviti sa radom u 12.30h.

15 SUDSKI SLUŽBENIK: [simultani prijevod] Molim, ustanite.

16 ... Početak pauze u 12.01h

17 ... Sjednica nastavljena u 12.32h

18 SUDSKI SLUŽBENIK: [simultani prijevod] Ustanite, molim.

19 Izvolite sjesti.

20 SUTKINJA NOSWORTHY: [simultani prijevod] Izvolite, gospodine
21 Milovančeviću.

22 G. MILOVANČEVIĆ: Hvala, časni Sude.

23 P: Gospodine Galbraith, pre pauze govorili smo o Zagrebačkom sporazumu,
24 o prekidu vatre. To je onaj sporazum iz kraja marta 1994. godine. A sledeća tema
25 o kojoj ćemo sada razgovarati odnosi se na sporazum o ekonomskoj saradnji između
26 Republike Srpske Krajine, tadašnje Republike Srpske Krajine i Hrvatske. Vi ste
27 ga pominjali kao drugu fazu ovih pregovora koji su vođeni radi mirnog rešenja
28 krize. Da li se sećate u kom periodu godine krajem 19... - to je 1994. kraj -

29

30

1 da li se sećate meseca kada je zaključen taj sporazum o ekonomskim odnosim i
2 poboljšanju međusobnog poverenja, merama za povećanje poverenja između Hrvatske
3 i Republike Srpske Krajine?

4 O: Koliko se sjećam, to je potpisano 2. decembra 1994.

5 SUTKINJA NOSWORTHY: [simultani prijevod] Gospodine Milovančeviću, molim
6 Vas da samo malo sporije govorite zbog prevodilaca. Hvala

7 G. MILOVANČEVIĆ: Hvala, časni Sude. Vodiću o tome računa.

8 P: Taj ekonomski sporazum došao je nakon, dakle, ovog sporazuma o
9 prekidu vatre i predviđao je mere za uspostavljanje ekonomskih odnosa koji su se
10 ticali naftovoda i drugih područja. Da li je to tačno, gospodine Galbraith?

11 O: Da. To je tačno.

12 P: Da li Vam je poznato da je Vlada Republike Srpske Krajine na svojoj
13 sednici 30. novembra 1994. usvojila paket ekonomskih sporazuma o odnosima sa
14 Hrvatskom? To je inače saopštio njen predsednik, gospodin Mikelić. Da li se
15 sećate takve odluke Vlade RSK?

16 O: Da. Sjećam se.

17 P: Još jedno pitanje radi otklanjanja mogućih nejasnoća u transkriptu.
18 Vi ste u Vašim odgovorima na pitanje kolege tužioca pominjali, pored gospodina
19 Martića i gospodina Babića, i gospodina Nikolića, a mislim da bi to trebalo da
20 bude gospodin Mikelić. Da li sam u pravu? Predsednik Vlade, tadašnji predsednik
21 Vlade Mikelić? Da tu ne bude nejasnoća.

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 O: Ja sam siguran da sam ja rekao Mikelić, a ne Nikolić.

2 P: Hvala Vam. Da li Vam je pored ove odluke Vlade takođe poznato da je i
3 Skupština Republike Srpske Krajine usvojila tekst sporazuma o međusobnim
4 ekonomskim odnosima i kooperaciji između RSK i Republike Hrvatske? To je bilo
5 krajem 1994. godine.

6 O: Mislim da je to tačno.

7 P: Hvala Vam. U Vašim dosadašnjim odgovorima objasnili ste da u januaru
8 1995. godine faktički biva finaliziran takozvani plan Z-4. Objasnili ste: Zagreb
9 4. Ova četiri učesnika takođe naveli ste ko su bili. To je bio predlog
10 političkog rešenja krize između Republike Srpske Krajine i Hrvatske. Je l' tako
11 gospodine Galbraith?

12 O: Da. Tačno je.

13 P: Objasnili ste takođe da ste taj tekst sporazuma prvo ponudili
14 rukovodstvu Republike Srpske Krajine u Kninu, a da ste se posle toga obratili i
15 gospodinu Tuđmanu, predsedniku Republike Hrvatske. Da li je to tačno?

16 O: Ne, to nije tačno. Predloženo je predsjedniku Tuđmanu ujutro 30.
17 januara 1995., a zatim je rukovodstvu takozvane RSK uveče istoga dana.

18 P: Oprostite, ja Vas izgleda nisam dobro razumeo. Dakle, Vi ste obema
19 stranama ponudili taj tekst sporazuma i dali ste nam objašnjenje - da li je to
20 tačno? - dakle da to nije bila ponuda uzmi ili ostavi, nego ponuda za političke
21 pregovore. Da li je to tako?

22 P: Da. Tako je. No prijedlog je trebalo da bude baza za pregovore, a
23 ideja je bila da će strane razmotriti tekst, da će reći: Ove točke možemo da

24

25

26

27

28

29

30

1 prihvatimo, želimo da se promijene sljedeća mjesta. To bismo mi čuli od hrvatske
2 strane. Onda bismo dobili istu reakciju od srpske strane. Zatim bismo pokušali
3 da napravimo novi tekst koji bi uzeo u obzir što je moguće više od onoga što je
4 svaka od strana željela i nastaviti proces dok se ne postigne sporazum.

5 P: Objasnili ste da rukovodstvo Republike Srpske Krajine u januaru 1995.
6 godine nije htelo uopšte da primi taj plan. Dakle, da je odbilo fizički da ga
7 preuzme. Je l' tako gospodine amb... Galbraith?

8 G. WHITING: [simultani prijevod] Časni Sude, oprostite. Imam prigovor.
9 Htio bih da skrenem pažnju Vijeća na nalog od 13. aprila. Tu stoji 2004. Ja
10 mislim da se misli na 2006. To je nalog koji se odnosi na provođenje suđenja, a
11 posebno Dodatak A, točka 3. Nalog kaže da se od strana traži da izbjegavaju
12 tumačenje ili parafraziranje onoga o čemu je svjedok već dao izjavu i onda se
13 navode razlozi za to. I koliko sam ja shvatio to se ne treba ponavljati, znači,
14 u unakrsnom ispitivanju. A koliko sam vidio, sve dosada što je pitano jeste
15 parafraziranje onoga što je svjedok već rekao. A ova zadnja parafraza, ustvari,
16 ja bih htio da kažem da je netačna zato što svjedočenje nije da je rukovodstvo
17 RSK odbilo da prihvati plan, već je svjedočenje bilo da je to odbio Milan
18 Martić. Tako ja bih uložio prigovor na temelju ovoga da zastupnik Obrane se ne
19 pridržava onoga što je Sud naložio u svom najnovijem nalogu.

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

utorak, 25.04.2006.

Predmet br. IT-95-11-T

Ovaj transkript je izrađen na osnovu zvaničnog zvučnog zapisa na jeziku regiona, načinjenog tokom sudskog postupka, poštujući *verbatim* pravilo (doslovan zapis, od riječi do riječi). Kako su na suđenju korišteni bosanski, hrvatski i srpski jezik (B/H/S), ovisno o izvornom govorniku odnosno prevodiocu, tako su sva tri jezika zastupljena i u transkriptu. Ukoliko se govornik na suđenju služio nekim drugim jezikom osim navedenih, zapisan je simultani prijevod prevodioca na B/H/S. Članom 33 Statuta Međunarodnog suda utvrđeno je da su radni jezici Međunarodnog suda engleski i francuski. U slučaju razlike između ovog transkripta i verzije na engleskom ili francuskom jeziku, verzija transkripta na radnom jeziku bit će mjerodavni dokument. Numeracija stranica transkripta je u potpunosti uskladena s transkriptom na engleskom jeziku.

1 SUTKINJA NOSWORTHY: [simultani prijevod] Gospodine Milovančeviću, da li
2 imate bilo što da kažete na prigovor koji je pokrenuo gospodin Whiting iz
3 Tužilaštva?

4 O: Časni Sude, ja sam upoznat sa nalogom Sudskog veća i nastojim da o
5 jednoj temi koja je politička i o kojoj svedoči bivši ambasador razgovaram na
6 način iz koga bi se moglo videti kakva je suština razgovora koji su vođeni.
7 Nastojaću da budem krajnje precizan. I moje pitanje, ukoliko kolega tužilac
8 misli da ima razlog za prigovor, mogu preformulisati u ovom trenutku odmah i
9 postaviti ga na drugi način. Ali suština nije u tome da tražim od svedoka da
10 ponavlja ono što je rekao.

11 SUTKINJA NOSWORTHY: [simultani prijevod] Čini se da je bila *bona fide*
12 pogreška u vašoj pogreški što ste rekli da je rukovodstvo RSK odbilo da prihvati
13 ponudu, a ne gospodin Milan Babić. Međutim u budućnosti molim Vas da pokušavate
14 da uzete u obzir nalog koji je dat. Mi shvatamo da je to ponekad teško, ali
15 pokušajte da se ograničite unutar smjernica koje su date. Hvala Vam.

16 G. WHITING: [simultani prijevod] Ne želim biti sitničav, ali možda ste
17 pogrešno rekli...

18 SUTKINJA NOSWORTHY: [simultani prijevod] Da, Martić, a ne Babić. Da.
19 Želim da se ispravim. Puno Vam hvala. To je ustvari gospodin Milan Martić. Molim
20 Vas da nastavite.

21 Hvala Vam i hvala Vama, gospodin Whiting.

22 G. MILOVANČEVIĆ: Hvala, časni Sude.

23
24
25
26
27
28
29
30

1 P: Da li nam možete reći, gospodine Galbraith, da li je ikada
2 predsjednik Hrvatske, gospodin Franjo Tuđman ili hrvatska vlada, da li su
3 prihvatili plan Z-4?

4 O: Predsjednik Tuđman je pristao da pregovara na osnovu tog plana. Od
5 njega nije traženo da prihvati plan, i on ga vjerojatno ne bi prihvatio u onoj
6 formi u kojoj se nalazio. To smo znali.

7 P: Kada ste objašnjavali razloge zbog kojih je Milan Martić kao
8 predsjednik Republike Srpske Krajine odbio da primi plan, rekli ste otprilike da
9 je on ukazao na problem sa produženjem mandata UNPROFOR-a u Hrvatskoj i da je to
10 pitanje rešeno negde u martu mesecu 1995. godine. Je li tako, gospodine
11 Galbraith?

12 O: On je objasnio da rukovodstvo RSK neće da prihvati Z-4 plan. Neće
13 fizički da ga prihvati, uzme u ruke ili pregovara o njemu sve dok Hrvatska ne
14 pristane da produži mandat UNPROFOR-a.

15 P: Nakon produžetka mandata UNPROFOR-a da li je došlo do ponovno
16 iznošenja predloga ovog plana rukovodstvu Republike Srpske Krajine?

17 O: Ja sam se vidio s gospodinom Babićem i dao mu primjerak toga plana u
18 martu.

19 P: Možete li nam reći gde ste ga videli i da li ste mu dali potpuni
20 plan, dakle kompletan plan ili samo teze. Jer ranije je bilo govora da je
21 izložen samo nacrt plana.

22 O: U martu sam mu dao kompletan plan. Kada sam ga vidio 23. januara
23 1995., ja sam mu sažeo taj plan zato što još nije bio zvanično predstavljen, pa
24 smo trebali da shodno tome prođemo određene procedure. Mi nismo željeli da damo
25 plan zvanično bilo kojoj od strana dok ne izvršimo formalnu prezentaciju prvo
26 predsjedniku Hrvatske pošto je to bio plan koji se odnosio na

27
28
29
30

1 Hrvatsku, a drugo rukovodstvu krajinskih Srba.

2 P: Tada kada ste u martu 1995. godine gospodinu Babiću dali primerak
3 plana, da li ste pre toga ili odmah nakon toga takav plan predočili gospodinu
4 Tuđmana i kakva je njegova reakcija bila? Da li je ona bila ista kao i u
5 januaru?

6 O: Mi smo već bili prezentirali plan predsjedniku Tuđmanu 30. januara
7 tako da nije bilo potrebe da mu se ponovo prezentira u martu.

8 P: U vezi sa reakcijom gospodina Babića koga ste sreli u Kninu u januaru
9 mesecu 1995., objasnili ste i detalj kada je gospodin Babić izrazio žaljenje
10 kada ste vi polazili. Rekao je: "I'm sorry." Upravo ste tako naveli njegove
11 reči. A dok ste svedočili u predmetu bivšeg predsednika Jugoslavije gospodina
12 Miloševića, gospodin Tapušковиć kao *amicus curiae* predočio Vam je dokument
13 Evropske zajednice od 31. januara 1995. godine u kojem stoji između ostalog da
14 je "gospodin Babić imao stav da će po dolasku Krajine pod hrvatski suverenitet
15 morati da se izjasni stanovništvo, stanovništvo Republike Srpske Krajine." Da li
16 Vam je ta činjenica poznata?

17 O: Moguće je da je Babić u svojim izjavama za javnost rekao nešto poput
18 toga. Ali ono o čemu sam ja govorio jeste bila njegova reakcija na jednom
19 privatnom sastanku na prijedlog koji bi dao regiji Krajine u Hrvatskoj gotovo
20 kompletnu samoupravu. I on je smatrao da je taj prijedlog vrlo zanimljiv i
21 njegov je stav prema njemu bio pozitivan zato što je vjerovao da se njime
22 postiže većina onoga što je krajinskim Srbima trebalo, u isto vrijeme da se
23 njime izbjegava rat.

24

25

26

27

28

29

30

1 P: Kada ste odgovarali na pitanja kolege iz Tužilaštva o sadržaju plana
2 Z-4 i o autonomiji koja se nudi Srbima u Hrvatskoj, objasnili ste da područje
3 istočne Slavonije i zapadna Slavonija nisu područja koja su po planu Z-4 trebala
4 da budu područja s autonomijom zbog broja stanovnika koji je po cenzusu iz 1991.
5 postojao na tom području. Da li je to tako, gospodine ambasadore?

6 O: Ustvari, postojali su različiti nivoi autonomije. Područja sa srpskom
7 većinom u Krajini, a tu mislim na Sektore sjever i jug, oni su trebali imati
8 visoki nivo samouprave. A bilo je i područja - to je vrlo važno - koja su
9 trebala da budu demilitarizovana, to jeste, da Hrvatska vojska ne bi ulazila na
10 ta područja. Ne bi se to odnosilo na kompletne Sektore sjever i jug zato što je
11 tamo bilo gradova poput Slunja koji su imali hrvatsku većinu. U svakom slučaju
12 ne bi cijeli grad Slunj bio uključen.

13 A što se tiče Sektora istok, istočne Slavonije, ona ne bi imala taj isti
14 nivo autonomije kao područje Krajine, no postojale su odredbe za kulturnu
15 autonomiju i za druga prava srpske zajednice na tom području. I bio je isto tako
16 petogodišnji prelazni period za obnovu punog hrvatskog suvereniteta.

17 P: Kada govorite o značajnoj autonomiji koju bi Srbi po tom planu
18 dobili, objasnili ste da se ta autonomija ne odnosi na celo područje ranije RSK,
19 već samo na određena područja Sektora jug i Sektora sever. Da li nam možete
20 tačno reći koja su ta područja Sektora jug i Sektora sever? Da li znate opštine
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 koje su trebalo da dobiju tu autonomiju.

2 O: Većina opština u Sektorima sjever i jug bi imala tu vrstu autonomije.
3 Sve općine koje su imale većinu srpskog stanovništva prema popisu 1991. su tu
4 trebale da budu uključene. Postojala je ustvari i jedna karta koja je išla
5 zajedno sa planom Z-4 na kojoj smo proveli mnogo vremena, ali nikada nju nismo
6 prezentirali zato što smo shvatili da bi to izazvalo velike kontroverze. Pa smo
7 više voljeli da strane prvo razmisle o nivoima autonomije prije nego što dođemo
8 do konkretnih područja koja bi mogla da budu uključena. No osnovna ideja je bila
9 da opštine koje su imale srpsku većinu prema popisu iz 1991. bile one koje bi
10 imale najviši nivo autonomije prema planu Z-4. A ako biste mi dali kartu u kojoj
11 se vidi etnički raspored prema popisu iz 1991., ja bih mogao da Vam navedem te
12 opštine.

13 P: O sadržaju ponuđene autonomije, govorićemo nešto kasnije, gospodine
14 Galbraith, ali me sad interesuje sledeća stvar: rekli ste kakav je bio stav
15 Martića prema tom planu Z-4. Objasnili ste kako se ponašao Babić u januaru, a
16 kako u martu 1995. godine. I na kraju objasnili ste da ste 21. jula 1995.
17 godine, ili oko tog datuma, došli do saznanja da Hrvatska priprema veliku vojnu
18 akciju. Da li je to tačno?

19 O: Da.

20 SUTKINJA NOSWORTHY: [simultani prijevod] Gospodine Milovančeviću, ponovo
21 ulazite u područje parafraziranja i ponavljate ono što je svjedok ranije rekao,
22 a da ne prelazite na drugo pitanje. U suštini molim Vas da pokušate da se
23 pridržavate pravila koja su postavljena.

24

25

26

27

28

29

30

1 G. MILOVANČEVIĆ:

2 P: Nakon što se sve ovo desilo sa pokušajem prezentiranja plana, dolazi
3 1. maj 1995. godine. Da li operacija "Bljesak" i 1. maj 1995. godine imaju
4 ikakve veze sa planom Z-4?

5 O: Ne direktno.

6 P: Da li nam možete objasniti šta znače te Vaše reči "ne direktno" da ne
7 izvodim ja zaključak iz vašeg odgovora, gospodine Galbraith?

8 O: Dogodilo se sljedeće: dio ovog sporazuma o ekonomskim odnosima i
9 mjerama za povećanje povjerenja - to je taj sporazum od 2. decembra - učinio je
10 da je otvoren autoput koji je prolazio kroz Sektor zapad. Došlo je do jednog
11 incidenta sa pucnjavom u jednom od područja za odmor, odmah izvan Sektora zapad.
12 Mislim da je tamo ubijen jedan Srbin. I u znak odmazde Srbi, možda lokalne
13 vlasti su pucale na automobiliste u okviru Sektora zapad. Srpske vlasti i
14 gospodin Martić ustvari su zatvorili taj autoput, a Hrvati su iskoristili
15 njegovu odluku da zatvori autoput kako bi pokrenuli vojnu akciju s ciljem da se
16 otvori autoput. Ali ustvari glavni je cilj bio da se ponovo osvoji cijeli Sektor
17 zapad. Možda bih trebao nastaviti sa odgovorom na Vaše pitanje. Ništa od toga
18 nije bilo direktno povezano sa političkim planom Z-4, ali je predstavljalo
19 značajnu dalju eskalaciju tenzija, pa je to učinilo vrlo teškim da se nastavi sa
20 političkim procesom. Nadalje, kao što ste čuli da je gospodin Martić objasnio u
21 jednoj od emisija, bilo onom obraćanju na radiju i televiziji... ne, žao mi
22 je... u intervjuu koji je dao Johnu Pomfrittu iz Washington Posta /u engleskom
23 transkriptu: "16. maja 1995."/ On je smatrao da je operacija "Bljesak"

24

25

26

27

28

29

30

1 opravdavala njegovo stanovište da je bilo beskorisno pregovarati sa Hrvatima i
2 da je to nešto što ne treba činiti.

3 P: U vezi sa ovom situacijom koju ste pominjali i sa događajima koji su
4 se desili na autoputu - dakle ubistvo prvo jednog čoveka, pa verovatno neka
5 odmazda, pa zatvaranje autoputa - u kom periodu meseca aprila se to dešavalo?
6 Aprila meseca 1995.? Da li se sećate, gospodine Galbraith?

7 O: To je bilo pri samom kraju aprila kako se sećam.

8 P: Da li Vam je poznato koje su objašnjenje dale srpske vlasi ili
9 gospodin Martić, ako imate njega u vidu, kao razlog za zatvaranje autoputa tom
10 prilikom?

11 O: Siguran sam da sam to znao u ono vreme, ali sada ne mogu da se setim.

12 P: Da li sam u pravu ako kažem da je taj otvoreni autoput kod Okučana
13 kroz Slavoniju bio realizacija onog ekonomskog sporazuma od 2. decembra 1994.
14 godine?

15 O: Da.

16 P: Dakle, da li se može reći da je srpska strana, da su vlasti Republike
17 Srpske Krajine taj sporazum ispoštovale, da je autoput otvoren, a da je zbog
18 incidenta krajem aprila 1994. nastupila situacija da je u jednom trenutku taj
19 autoput bio zatvoren?

20 G. WHITING: [simultani prijevod] Mislim da moram da stavim prigovor na
21 ovo pitanje. Mislim da je svedok u svom odgovoru rekao... odnosno da je rekao
22 ono što zna o ovome. On je odgovorio da se u ovom trenutku ne može setiti šta je
23 gospodin Martić rekao o tome zbog čega je autoput morao biti zatvoren tom

24

25

26

27

28

29

30

1 prilikom. I mislim da je on već odgovorio na to pitanje. I kad sam već ustao,
2 mislim da moram da kažem da smo sada vrlo blizu onom području koje izlazi izvan
3 pitanja /u engleskom transkriptu: "okvira"/ ispitivanja u glavnom ispitivanju i
4 podsećam ponovo na nalog od 13. aprila 2006. ovog Sudskog veća kojim se nalaže
5 da pitanja u unakrsnom ispitivanju ostanu unutar onoga što je bilo u direktnom
6 odgovoru. A mislim da se sada približavamo veoma blizu toj tački gde bismo
7 prevazišli to.

8 SUTKINJA NOSWORTHY: [simultani prijevod] Gospodine Milovančeviću, da li
9 imate šta da kažete u odgovor na ovo što je gospodin Whiting izneo?

10 G. MILOVANČEVIĆ: Časni Sude, s obzirom na prvi deo primedbe, ja ću
11 pitanje povući u vezi sa zatvaranjem autoputa s obzirom na odgovor svedoka da ne
12 insistiramo na tome dalje. A što se tiče drugog dela primedbe da izlazimo... da
13 smo blizu izlaska teme, upravo je gospodin ambasador objasnio da je ova
14 situacija vodila operaciji "Bljesak" koja je bila predmet glavnog ispitivanja od
15 strane kolege tužioca. I ja upravo hoću da dođem do okolnosti pod kojima je
16 došlo do te operacije "Bljesak". Samo utoliko pominjem taj događaj, ne da bi
17 izašao van teme koja je inače predmet našeg unakrsnog ispitivanja.

18 SUTKINJA NOSWORTHY: [simultani prijevod] Gospodine Whiting, vidimo da
19 ste ponovo ustali. Vi jeste rekli da će skoro prevazići okvire unakrsnog
20 ispitivanja.

21 G. WHITING: [simultani prijevod] Da, hvala, časni Sude. Naravno da se
22 pominjala operacija "Bljesak" jer je ona zapravo zaista neposredno prethodila
23 granatiranju Zagreba i to se čak pomenulo kao jedan od razloga za granatiranje
24 Zagreba. Međutim, mislim da se time ne otvaraju vrata da se ispituju u

25
26
27
28
29
30

1 potpunoosti sve okolnosti o tome kako je počela operacija "Bljesak" i tako dalje.
2 Fokus glavnog ispitivanja je bio granatiranje Zagreba i to je bilo u glavnom
3 iskazu. Međutim, ukoliko budu se postavljala pitanja o svim detaljima operacije
4 "Bljesak", ja tvrdim da to daleko prevazilazi obim našeg glavnog ispitivanja
5 odnosno onoga što je već rečeno.

6 SUTKINJA NOSWORTHY: [simultani prijevod] Pa, mislim da Milovančević to
7 prihvata. Međutim, da Vas pitam gospodine Milovančeviću šta je cilj Vaših
8 pitanja u vezi s operacijom "Bljesak" s obzirom na ono što je gospodin Whiting
9 upravo rekao u vezi sa njegovim načinom vođenja ispitivanja pred ovim sudom i
10 koji je njegov bio cilj.

11 G. MILOVANČEVIĆ: Časni Sude, gospodin Whiting je ispitivao svedoka,
12 gospodina Galbraitha, o onome što je lično doživio za vreme granatiranja Zagreba
13 i tražio je od njega izjašnjenje o tome da li je granatiranje bilo vojno
14 opravdalo i da li je predstavljalo akt koji je po pravu dozvoljen. Time je
15 gospodin Whiting učinio neophodnim za Odbranu da rasvetlimo okolnosti pod kojima
16 je došlo do te operacije, zašto je vođena i kako je vođena. Dakle, Odbrana se
17 striktno drži upravo teme koju je gospodin Whiting pomenuo. Optužnica tvrdi da
18 granatiranje nije bilo vojno opravdano. Gospodin Whiting je od svedoka tražio da
19 se izjasni o tome i mi moramo na osnovu čega je gospodin Whiting izneo takav
20 stav. Jednostavno, to je za Odbranu suštinsko pitanje.

21 SUTKINJA NOSWORTHY: [simultani prijevod] Gospodine Whiting, izvolite.
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 G. WHITING: [simultani prijevod] Pa, časni Sude, najpre da kažem: ja
2 nisam pitao da li je to predstavljalo protivzakonit čin. Ja sam pitao da li je
3 bilo vojno opravdano. To je prvo. Drugo, ne vidim kako bi pitanje o operaciji
4 "Bljesak" odgovorilo na to da li je to bilo vojno opravdano. Mislim da je
5 Odbrana zauzela ili čini se kao da ima stav da je operacija "Bljesak" zapravo na
6 neki način bila opravdanje za granatiranje Zagreba. Prema tome ja ne vidim
7 nikakve veze između mojih pitanja i nekog dubljeg ispitivanja, odnosno
8 suštinskog ispitivanja o tome šta se dogodilo sa operacijom "Bljesak".

9 SUTKINJA NOSWORTHY: [simultani prijevod] Da. Molim malo strpljena obe
10 strane kako bi se sudije konsultovale.

11 [Suci vijećaju]

12 SUTKINJA NOSWORTHY: [simultani prijevod] Gospodine Milovančević, ukoliko
13 je cilj Vaših pitanja da odgovorite na pitanje o tome da li je napad na Zagreb
14 bio opravdan, onda možete postavljati pitanja uvezi sa operacijom "Oluja" /sic/
15 s tim, da se razumemo, da je to isključivo ograničeno samo na tu činjenicu i ni
16 na kakve druge činjenice. Prema tome, nemojte prevazilaziti to i nemojte
17 skretati sa te teme. To je odluka ovog Sudskog veća.

18 G. MILOVANČEVIĆ: Hvala vam, časni Sude.

19 SUTKINJA NOSWORTHY: [simultani prijevod] Oprostite, operacija "Bljesak",
20 a ne operacija "Oluja". Ja sam sada ispravila se i molim Vas da ostanete, dakle,
21 u tim granicama.

22 G. MILOVANČEVIĆ: Hvala, časni Sude.

23
24
25
26
27
28
29
30

1 P: Da li Vam je, gospodine Galbraith, poznat sadržaj sastanka
2 predsjednika Republike Hrvatske, doktora Franje Tuđmana, sa vojnim vrhom
3 Hrvatske 30. aprila 1995. godine na kome je doneta odluka da se ide u operaciju
4 "Bljesak" 1. maja i na kome je doneta odluka, po predloga predsjednika Tuđmana
5 da se inscenira incident na autoputu od strane hrvatskih policajaca ili vojnika
6 kako bi to poslužilo kao opravdanje za vojnu operaciju "Bljesak". Da li znate za
7 takav sastanak i takav tok razgovora?

8 G. WHITING: [simultani prijevod] Časni Sude, ja stavljam prigovor. Meni
9 se ne čini da se ovim poštuje nalog Suda u pogledu obima ispitivanja. Naime, ne
10 vidim da se to odnosi na bilo koji način na vojno opravdanje.

11 SUTKINJA NOSWORTHY: [simultani prijevod] Gospodine Milovančeviću, koja
12 je veza?

13 G. MILOVANČEVIĆ: Časni Sude, meni se čini da je problem u tome što
14 gospodin Whiting tvrdi da Odbrana pokušava da opravda granatiranje Zagreba, što
15 je potpuno netočno i što bi bilo pravno besmisleno i činjenično neozbiljno. Radi
16 se o razlozima za postojanje jednog vojnog delovanja koje može biti opravdano
17 ili neopravdano. Ja pokušavam da utvrdim da li gospodin ambasador zna, pošto je
18 bio u Zagrebu u to vreme, kada je počela operacija "Bljesak" - to će biti svega
19 nekoliko pitanja - i koliko je trajala i da li zna kako je do te operacije
20 došlo. Dakle da bi mogli da procenimo odgovor gospodina ambasadora, mi moramo
21 znati elementarne stvari o ponašanju strane koja je vodila operaciju "Bljesak".
22 I ja ne vidim kako je moguće da Odbrana se bavi pitanjem granatiranja Zagreba, a

23
24
25
26
27
28
29
30

1 da ne ukazuje na ponašanje hrvatskih oružanih sastava u tom periodu.

2 Dakle vrlo ćemo se mi usko baviti tim pitanjem, ali isključivo
3 pokušavajući da dođemo do odgovora na pitanje da li postoji uzročno-posledična
4 veza ili ne. Preliminarno, prethodno smo dobili odgovor od svedoka da takve veze
5 nema, da nema vojnog opravdanja. To je segment izjave svedoka koju mi moramo
6 proveriti.

7 SUTKINJA NOSWORTHY: [simultani prijevod] Čini se da sada pokušavate da
8 zaobilaznim putem nešto postignete, a to nije pravi put. Ukoliko imate nešto što
9 želite da kažete, Vi možete to predočiti svedoku, ali to ne možete učiniti na
10 način koji se ogrešuje o pravila koja su ovde postavljena. I u ovoj fazi Sudsko
11 veće je mišljenja da ne treba da nastavite dalje sa ispitivanjem ovoga osim ako
12 ćete biti direktni i postavljati pitanja za ono što Vi imate razlog da postavite
13 svedoku.

14 G. MILOVANČEVIĆ: Pa produžiću dalje sa ispitivanjem, časni Sude, držeći
15 se Vaših uputstava.

16 P: Gospodine Galbraith, Vi ste rekli da ste 2. maja bili u Zagrebu, u
17 prostorijama Vaše ambasade, da ste tada čuli eksplozije. Objasnili ste da se to
18 dogodilo i 3. maja 2005. godine. Da li nam možete reći da li ste u to vreme. 1.,
19 2., 3. i 4. maja imali informaciju o tome šta se dešava u zapadnoj Slavoniji,
20 kao području pod zaštitom Ujedinjenih nacija?

21 O: Da. Ja sam imao neke informacije o tome šta se događa u zapadnoj
22 Slavoniji.

23 P: Da li nam možete ukratko reći kakve su to informacije bile?

24 G. WHITING: [simultani prijevod] Ovo je samo još jedan način da se
25
26
27
28
29
30

1 pokuša zaobići nalog Sudskog veća. I ja stavljam prigovor. Pitanje je koji je
2 bio razlog granatiranja Zagreba kako je to postavio branilac. No, on je također
3 rekao da ne nastoji da opravda granatiranje Zagreba, a u tom slučaju meni nije
4 jasno kakva je relevantnost... koji je razlog bio za granatiranje. No, svedok je
5 već rekao šta je imao o tome. On je dosta govorio o tome šta je bio razlog i
6 kakva je bila reakcija na "Bljesak". Prema tome, ovo je samo još jedan pokušaj
7 da se zadre više u operaciju "Bljesak", a koja je izvan okvira direktnog
8 ispitivanja. Takođe nije relevantno za pitanja koja se postavljaju u ovom
9 suđenju.

10 SUTKINJA NOSWORTHY: [simultani prijevod] Gospodine Milovančević.

11 G. MILOVANČEVIĆ: Časni Sude, meni je kao braniocu teško da postavljam
12 besmislena pitanja. Ako bi ti odgovaralo kolegi tužiocu, onda bi ja to mogao da
13 radim. Ali svedok je izjavio kao američki ambasador u Hrvatskoj, 2. i 3. maja
14 1995. godine da nije bilo vojnog opravdanja za granatiranje Zagreba. Moje
15 direktno pitanje i svako pitanje do sada je bilo upravljeno na proveru tog
16 njegovog iskaza u smislu na osnovu čega tvrdi da nije bilo vojnog opravdanja.
17 Ako može da nam kaže odgovor na to pitanje, onda ja druga pitanja neću
18 postavljati, časni Sude.

19 SUTKINJA NOSWORTHY: [simultani prijevod] Da li Vi kažete da je napad bio
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 vojno opravdan, da li je to stav Odbrane? I da li Vi nama sada dalje dajete
2 razlog za vojnu opravdanost? Molim Vas da mi odgovorite na to pitanje, gospodin
3 Milovančević.

4 G. MILOVANČEVIĆ: Časni Sude, Odbrana nije u fazi kada izvodi glavno
5 ispitivanje. Mi sada obavljamo samo unakrsno ispitivanje i pokušavam da proverim
6 činjenicu koju je svedok iskazao odgovarajući na pitanje tužioca. Svedok nije
7 vojni ekspert, nije vojno lice, ali je politički značajna ličnost koja je bila
8 ambasador velike sile u Zagrebu u to vreme. I mislim da za Sudsko veće i za
9 kolege iz Tužilaštva može biti važna informacija koju će svedok da nam saopšti o
10 tome da li je bilo ili ne vojnog opravdanja, pogotovo s obzirom na delovanje
11 Ujedinjenih nacija u to vreme, gospodina Akashija, sporazume. Ovde su se već
12 izjašnjavali neki svedoci Tužilaštva o sporazumu 3. i 4. maja 1995.; bio je to
13 gospodin Džakula i drugi. Ali ja jednostavno samo postavljam ono pitanje koje se
14 nama čini bitnim. Ovo je sad jedan stav svedoka koji mi pokušavamo da proverimo,
15 a ništa da kažemo kao našu tezu, časni sudija.

16 SUTKINJA NOSWORTHY: [simultani prijevod] Pa to nema veze sa argumentima
17 već sa Vašim pravom da vršite unakrsno ispitivanje na određeni način i u
18 određenom području, a to je područje koje je zapravo proisteklo iz glavnog
19 ispitivanja. No s obzirom na pravila ispitivanja to se mora vršiti i morate biti
20 ograničeni na određeni način. Ukoliko Vi nećete ispitivati svedoka kako biste
21 zapravo osporavali ono što je rekao svedok o tome da li je postojalo ili ne
22 vojno opravdanje i koje je bilo vojno opravdanje, u tom slučaju mislim da
23 nemate, da ne treba da... u tom smislu mislim da možete da postavite dalje
24 pitanja. Imate prava da postavite da pitanja svedoku.

25 G. MILOVANČEVIĆ: Hvala, časni Sude.

26
27
28
29
30

1 P: Gospodine Galbraith, Vi ste bili u ambasadi SAD-a u Zagreb. Bilo je
2 prepodne, 2. i 3. maj i dva puta se ponovila ista situacija sa eksplozijama koje
3 su se čule. I o tome ste svedočili. Da li nam možete reći na čemu ste bazirali
4 Vaš stav da to što se dešavalo u polju tih eksplozija u Zagrebu nije imalo
5 vojnog opravdanja? Vaš razlog za... osnov za Vaš taj stav i za takav zaključak
6 iz čega proističe?

7 O: To su bili napadi na grad, na civilne ciljeve. Nije bilo nikakvih
8 vojnih ciljeva u blizini. U tim napadima pogodeno je Narodno pozorište, pogodena
9 je dečja bolnica, škola, trg, ulica u blizini glavnog trga. Nije bilo nikakvog
10 vojnog opravdanja za napade na civilne ciljeve čak i ako je postojao oružani
11 sukob između hrvatskih snaga i snaga takozvane RSK. I po mom mišljenju ovi
12 napadi su imali za cilj da unose teror. I oni jesu unosili teror u stanovništvo.

13 A osim toga optuženi im je pre toga bio rekao da će izvršiti napade i to
14 zato da bi pogodio Zagreb, ošteti Zagreb, uništio Zagreb, napade koje sam ja,
15 kako sam ja to shvatio, a mislim da je on imao i tu nameru, da su oni imali za
16 cilj terorisanje, odnosno terorizam, a nikakve vojne razloge.

17 P: Kada ste govorili o susretu sa gospodinom Martićem i kada Vas je on
18 upozorio ukoliko Franjo Tuđman i vodstvo Hrvatske krenu na Republiku Srpsku
19 Krajinu, da će doći do dejstava po gradovima u Hrvatskoj, objasnili ste... Ili
20 bolje rečeno pitaću Vas. Da li Vam je rekao zašto bi on u takvoj situaciji
21 delovao po hrvatskim gradovima? Šta je bio cilj tih dejstava o kojima je on
22 govorio, koje je najavio?

23 O: Kontekst našeg razgovora bio je taj da sam ja njega upozorio da bi
24 akcije koje preduzme RSK, a naročito u pogledu Bihaća, i neprihvatanje pregovora

25

26

27

28

29

30

1 da su te stvari, dakle, znatno povećavale verovatnost hrvatske akcije. Ja sam ga
2 dalje upozorio da po mojoj proceni RSK ne bi mogla da preživi vojnu akciju, a to
3 dakle je zaključak, odnosno moje mišljenje koje je bilo potpuno potvrđeno
4 kasnije događajima koji su se dogodili 1995. godine. On je na moje tvrdnje rekao
5 da nisam u pravu, da RSK imaju kapacitete da se brane i da je sposobna da
6 napadne Zagreb. I to je ustvari bio kontekst njegovog upozorenja. U osnovi ono
7 što je on rekao to je: "Mi možemo odvratiti hrvatski napad ili ga učiniti tako
8 bolnim jer možemo pogoditi njihove gradove, napasti njihove gradove i njihov
9 glavni grad tako da nas oni neće napasti zbog toga.

10 P: S obzirom da ste naš kolega pravnik, gospodine Galbraith, da li ste
11 čuli za pojam represalija u međunarodnom vojnom pravu?

12 O: Dakle, da najpre pojasnim nešto. Ja sam pravnik, ali nikada nisam
13 upražnjavao pravo. Drugo, ja sam čuo za termin "represalija", ali mislim da nije
14 pravno niti moralno vršiti represalije prema civilnim ciljevima.

15 P: Govorili smo dosada o Zagrebačkom sporazumu o prekidu vatra sa kraja
16 marta 1994., govorili smo i o ovom ekonomskom sporazumu i pomenuli ste da su na
17 teritoriji Krajine, odnosno da je teritorija Krajine bila obuhvaćena zonama pod
18 zaštitom Ujedinjenih nacija. Da li je ovaj Zagrebački sporazum važio 1. maja
19 1995. godine, Zagrebački sporazum iz kraja marta 1994. o prekidu vatre?

20 O: Da.

21 P: Da li su na području zapadne Slavonije koja je bila predmet operacije
22 "Bljesak" bile raspoređene trupe Ujedinjenih nacija, UNPROFOR 1. maja 1995.
23 godine?

24

25

26

27

28

29

30

1 SUTKINJA NOSWORTHY: [simultani prijevod] Gospodine Whiting.
2 G. WHITING: [simultani prijevod] Oprostite, ili je došlo do greške u
3 prevodu ili je pak grešku napravio advokat. Tu se pominje operacija "Oluja, a
4 mislim da ste mislili na operaciju "Bljesak".
5 SUTKINJA NOSWORTHY: [simultani prijevod] Hvala, gospodine Whiting.
6 Gospodine Milovančević, da li se radilo o tome zaista?
7 G. MILOVANČEVIĆ: Hvala, časni Sude. Omašku sam napravio. Mislio sam na
8 operaciju "Bljesak". Hvala Vam. Mislim na operaciju "Bljesak" iz 1. maja 1995.
9 godine.
10 SUTKINJA NOSWORTHY: [simultani prijevod] U redu.
11 SVJEDOK: [simultani prijevod] Odgovor je "da".
12 G. MILOVANČEVIĆ:
13 P: Da li Vam je poznato koliko je dana trajala operacija "Bljesak" i šta
14 se desilo sa srpskim stanovništvom na teritoriji zapadne Slavonije u tom
15 periodu?
16 G. WHITING: [simultani prijevod] Prigovor, časni Sude.
17 SUTKINJA NOSWORTHY: [simultani prijevod] Gospodine Whiting, izvolite.
18 G. WHITING: [simultani prijevod] Ovo izlazi izvan okvira glavnog
19 ispitivanja, a takođe nije relevantno i to iz svih onih razloga koje sam već
20 ranije naveo. To prevazilazi i nalog Sudskog veća u smislu ograničavanja
21 unakrsnog ispitivanja samo na vojno opravdanje, a ja to u ovom pitanju ne vidim.
22 SUTKINJA NOSWORTHY: [simultani prijevod] Gospodine Milovančević,
23 izvolite.
24 G. MILOVANČEVIĆ: Ja samo proveravam mogućnost svedoka, iako je tamo bio
25 američki ambasador, da iz svoje ambasade u centru Zagreba u kojoj se nalazio 2.
26 i 3. maja, a koja je van područja zapadne Slavonije, dakle proveravam mogućnost
27
28
29
30

1 da realno proceni i da zna da li je nešto vojno opravdano ili ne. I samo u tom
2 smislu postavljam pitanje. A upravo je kolega tužilac insistirao od ovakvog
3 svedoka u ovakvoj njegovoj poziciji na tome da li jeste nešto vojno opravdano
4 ili ne. I ja se vezujem samo za to pitanje.

5 SUTKINJA NOSWORTHY: [simultani prijevod] Da li Vi kažete da je operacija
6 "Bljesak" predstavljala osnovu za vojno opravdanje? Je li to Vaš stav?

7 G. MILOVANČEVIĆ: Časni Sude, ja ne...

8 SUTKINJA NOSWORTHY: [simultani prijevod] Molim da mi direktno
9 odgovorite.

10 G. MILOVANČEVIĆ: Ja dovodim u uzročno-posledičnu vezu granatiranje
11 Zagreba i operaciju "Bljesak", u direktnu uzročno-posledičnu vezu. I to je osnov
12 za moje pitanje.

13 SUTKINJA NOSWORTHY: [simultani prijevod] A kakva je to direktna uzročno-
14 posljedična veza? Molim Vas da to kažete Vijeću. Da vidim mogu li Vam pomoći?
15 Kakva je to direktna uzročno-posljedična veza?

16 G. MILOVANČEVIĆ: Direktna veza se ogleda u tome, časni Sude, što je
17 svedok Tužilaštva prvi koji je saslušan u ovom postupku potvrdio da su operacije
18 trajale i 3. i 4. maja i nakon toga. A drugi svedok Tužilaštva, gospodin Grujić,
19 je posvedočio da je tih majskih dana u zapadnoj Slavoniji prema hrvatskim
20 izvorima bilo 168 žrtava, a da ih je u Zagrebu bilo 5. I ja pokušavam da nađem
21 vojne razloge i da dođem do odgovora na pitanje da li svedok ima mogućnost da
22 iznese ovakav stav ili ne. Da li je nešto vojno opravdano ili ne.

23
24
25
26
27
28
29
30

1 SUTKINJA NOSWORTHY: [simultani prijevod] Da li je ijedan od tih svjedoka
2 rekao da ta činjenica zbog toga opravdava vojnu intervenciju odnosno
3 bombardovanje Zagreba i da to predstavlja opravdanje za takav čin?

4 G. MILOVANČEVIĆ: Časni Sude, ja to ni u jednom trenutku nisam rekao i to
5 je stvar o kojoj će Sud morati da odluči šta je uzrok. I jedino što pokušavam da
6 dođem i iznesem pred časni Sud ne bi li se pomoglo Sudskom veću, to je da se
7 utvrde činjenice. Dakle da se utvrde činjenice o kojima bi ovaj svedok
8 eventualno mogao da svedoči. Ovo što je... o čemu se svedok izjasnio
9 odgovarajući na tako postavljeno pitanje Tužilaštva prevazilazi mogućnosti
10 svedoka u smislu njegovog vojnog obrazovanja, u smislu njegove faktičke
11 mogućnosti da sagleda situaciju na terenu i on je izneo jednu ocenu za koju mene
12 interesuje zašto on to kaže.

13 SUTKINJA NOSWORTHY: [simultani prijevod] Gospodine Milovančeviću, ako
14 ovi svjedoci ustvari nisu izvukli taj zaključak, ja ne vidim kako Vi možete da
15 to stavljate pred ovog svjedoka u ovoj formi. Ponavljam i mislim da sam bila
16 vrlo strpljiva i da je cijelo Vijeće bilo strpljivo: ako imate neke argument,
17 onda možete da suočite svjedoka s njim na taj način po ovom pitanju. No ja
18 doista vjerujem da je vrijeme da krenete dalje ako to nećete učiniti na način
19 koji treba da se uradi. I mislim da Vijeće sada mora da bude čvrsto u svom
20 stavu.

21 G. MILOVANČEVIĆ: Hvala Vam, časni Sude.

22 P: Vi ste, gospodine Galbraith, odgovarajući na moje pitanje rekli da je
23 Hrvatska... hrvatsko rukovodstvo iskoristili na autoputu da bi zaposelo zapadnu
24 Slavoniju. Da li je to zaposedanje ostvareno operacijom "Bljesak"?

25

26

27

28

29

30

1 O: Da.

2 P: Da li Vam je poznato da li je to zaposedanje zone pod zaštitom
3 Ujedinjenih nacija učinjeno nasilnim vojnim putem?

4 G. WHITING: [simultani prijevod] Ulažem prigovor. Zastupnik Odbrane se
5 stalno vraća u jednom obliku ili nekom drugom obliku i to uvijek iznova. Ja
6 tvrdim da u ovom trenutku moj kolega ne poštuje odluku Suda po ovom pitanju.

7 SUTKINJA NOSWORTHY: [simultani prijevod] Gospodine Milovančeviću, molim
8 Vas da se pridržavate pravila.

9 G. MILOVANČEVIĆ: Časni Sude, učiniću to...

10 SUTKINJA NOSWORTHY: [simultani prijevod] Pitanje u ovoj formi u kojoj je
11 sada postavljeno krši ta pravila.

12 G. MILOVANČEVIĆ:

13 P: Vama je, svedoče, prikazan film u kome gospodin Martić govori o
14 akciji gađanja Zagreba 2. i 3. maja. Da li se sećate toga gospodine Galbraith?

15 O: Da.

16 P: Odgovarajući na pitanja tužioca Vi ste objasnili da je to što kaže
17 gospodin Martić, ono što ste Vi inače čuli i prepoznali kao razlog zbog koga on
18 prihvata to što se desilo i objašnjava kako se desilo. Da li je tako?

19 O: Da.

20 P: Da li sam u pravu kada kažem da ste potvrdili da je gospodin Martić
21 objasnio da je raketiranje Zagreba sprečilo dalju hrvatsku vojnu akciju i
22 stradanje civilnog stanovništva?

23 O: Ne. Ono što sam mislio jeste: on je objasnio u isječku iz video
24 snimka da je bombardovanje, raketni napad na Zagreb bio odmazda za hrvatsku
25
26
27
28
29
30

1 vojnu akciju. I to je ono što smo mi shvatili da su njegovi razlozi da to čini,
2 iz svih naših izvora ustvari. To sam ja isto shvati i iz svog razgovora s njim:
3 da je to bio jedan čin represalija ili odmazde da pogodi grad Zagreb kao odgovor
4 na vojnu akciju. To je on rekao i u onom isječku, a to sam ja potvrdio i kao
5 moje razumijevanje njegovog objašnjenja. A što se tiče posljedica, ja ni u
6 jednom trenutku nisam povjerovao da odmazda, odnosno bombardovanje Zagreba na
7 bilo koji način predstavlja razlog da će Hrvati zaustaviti vojnu akciju. Oni su
8 zaustavili vojnu akciju zato što su zauzeli cijelu zapadnu Slavoniju i više nisu
9 imali razloga da nastave vojnu akciju.

10 P: Ovo što ste rekli je, dakle, Vaše objašnjene, Vaše shvatanje onoga
11 što je Martić objasnio - je li tako - tom prilikom?

12 O: Ja sam shvatio da je Martić rekao da je on u tom isječku rekao da je
13 on naredio da se raketira Zagreb i da je to učinio tako u znak odmazde za
14 hrvatsku vojnu akciju u operaciji "Bljesak".

15 P: Samo još jedno pitanje vezano za tu situaciju. Rekli ste da je
16 Hrvatska zaustavila operaciju zato što je zauzela celu zonu. A da li znate kad
17 je ona to učinila?

18 O: To je uradila vrlo brzo. Bile su akcije čišćenja koje su se nastavile
19 nekoliko dana poslije početne vojne akcije, ali sve skupa u okviru tri-četiri
20 dana ili nakon sedam dana imali su kompletnu kontrolu nad tom zonom.

21 SUTKINJA NOSWORTHY: [simultani prijevod] Šta mislite pod operacijom
22 čišćenja?

23
24
25
26
27
28
29
30

1 SVJEDOK: [simultani prijevod] Pa, vojska se kretala autoputom. Bile su
2 srpske snage koje su bile sjeverno od položaja koje su imali Hrvati, oni su ih
3 zarobili. Možda je bilo i nekakvih još dodatnih puškaranja, pa je operacija bila
4 završena vrlo brzo.

5 SUTKINJA NOSWORTHY: [simultani prijevod] Izvolite, gospodine
6 Milovančević.

7 G. MILOVANČEVIĆ:

8 P: Da li ste u Vaš stav da za ovu operaciju nije bilo vojnog opravdanja
9 ugradili i izveštaje gospodina Akashija, specijalnog izaslanika generalnog
10 sekretara Ujedinjenih nacija o tome šta se dešava na području zapadne Slavonije
11 u vreme operacije "Bljesak"?

12 G. WHITING: [simultani prijevod] Ponovo ulažem prigovor na istim
13 osnovama, časni Sude.

14 SUTKINJA NOSWORTHY: [simultani prijevod] Da, izvolite, gospodine
15 Whiting.

16 G. WHITING: [simultani prijevod] Mislim da je svjedok odgovorio na
17 pitanje vezano za operaciju "Bljesak" i da nema vojnog opravdanja. Zastupnik
18 Obrane je nekoliko puta odbio da odgovori na pitanje Suda da li on smatra da je
19 operacija "Bljesak" vojno opravdanje za granatiranje Zagreba. A bez odgovora na
20 to pitanje ja ne mislim da bi trebalo da nastavi postavljati ova pitanja.

21 SUTKINJA NOSWORTHY: [simultani prijevod] Gospodine Milovančeviću.

22 G. MILOVANČEVIĆ: Časni Sude, što se tiče prigovora vezanog za pitanje
23 koje se odnosilo na gospodina Akashija, mene je interesovalo da li je stav koji
24 je svedok izneo bio stav njegove Vlade, njegov lični stav ili stav Ujedinjenih
25
26
27
28
29
30

1 nacija. I zato je moje pitanje posavljeno: da li ima ili nema vojnog opravdanja.

2 A drugi deo prigovora koji se odnosi na stav Odbrane o tome da li je
3 nešto opravdanje, mi ne tvrdimo da je "Bljesak" opravdanje za Zagreb, nego da se
4 radi o sinhronizovanim, istovremenim događajima, uzročno-posledično potpuno
5 povezanim. A šta se desilo i kako će se desiti, o tome će se tek prikupljati
6 dokazi. I tome služi i svedok koji je ovde.

7 SUTKINJA NOSWORTHY: [simultani prijevod] Onda mu to pitanje postavite
8 direktno i onda završite s tim jednom i zauvijek. Ono što ste upravo rekli
9 Vijeću, recite svjedoku. Završimo s tim i krenite dalje.

10 G. MEEK: [simultani prijevod] Hvala, časni Sude.

11 P: Gospodine Galbraith, odgovarajući na pitanje tužioca da nije bilo
12 vojnog opravdanja, izneli ste jedan stav. Vi ste ga izneli ovde u svojstvu
13 ambasadora SAD-a u Hrvatskoj. Da li je to službeni stav, Vaše privatno mišljenje
14 ili stav do koga ste došli u saradnji sa predstavnicima Ujedinjenih nacija i
15 drugim političkim faktorima?

16 O: To je bio stav Sjedinjenih Država, to jest, stav moje Vlade da nije
17 bilo vojnog opravdanja, da nije bilo pravnog opravdanja, nikakvog opravdanja
18 ustvari za granatiranje Zagreba. A to je takođe bio moj lični stav. Ja vjerujem
19 da je to bio i stav Ujedinjenih nacija. I da bih odgovorio na Vaše šire pitanje,
20 što mogu mislim da učinim, moj je stav, a to je bio i stav moje Vlade, da koja

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 god da su kršenja ljudskih prava počinili pripadnici vlade Hrvatske, mi smo bili
2 među najjačim kritikima /?kritičarima/ Hrvatske vezano za akcije u oblasti
3 ljudskih prava, posebno politike kršenja ljudskih prava u krajinskim Srba. Ali
4 oni ni na koji način nisu mogli da pruže opravdanje za namjeru ubijanja nevinih
5 civila u najvećem hrvatskom gradu.

6 SUTKINJA NOSWORTHY: [simultani prijevod] To bi bilo direktno vezano za
7 operaciju "Bljesak"

8 SVJEDOK: [simultani prijevod] Ono što se dogodilo tokom operacije
9 "Bljesak", a to se dogodilo i za vrijeme operacije "Oluja", a časni Sude, bilo
10 je i značajnih kršenja ljudskih prava nad lokalnim srpskim stanovništvom u
11 dijelu Hrvatske koji nije bio uključen u takozvanu RSK. Sve su se te stvari
12 dogodile. Mi smo ulagali prigovore na njih, no ipak nismo ni na koji način
13 smatrali da oni opravdavaju etničko čišćenje ili raketni napad na Zagreb ili
14 bilu koju od ovih akcija za koje smo smatrali da su krivična djela, odnosno
15 zločini.

16 SUTKINJA NOSWORTHY: [simultani prijevod] Hvala.

17 Vjerujem da bi to bio odgovor na Vaše pitanje gospodine Milovančeviću. A
18 sada je i vrijeme da završimo s radom za danas. Nadam se da kada nastavimo sutra
19 da ćete preći na drugu temu.

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 G. MILOVANČEVIĆ: Odbrana je završili s ovom temom danas. Hvala.

2 SUTKINJA NOSWORTHY: [simultani prijevod] Sada onda možemo da prekinemo s
3 radom za danas bezbjedno i vratimo se sutra u 9.00h.

4 SUDSKI SLUŽBENIK: [simultani prijevod] Ustanite, molim.

5 ... Sjednica završena u 13.48 h.

6 Nastavak zakazan za srijedu,

7 26.04.2006. u 9.00h.

8

9

10

11

12

13

14

15

16

17

18

19

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

utorak, 25.04.2006.

Predmet br. IT-95-11-T

Ovaj transkript je izrađen na osnovu zvaničnog zvučnog zapisa na jeziku regiona, načinjenog tokom sudskog postupka, poštujući *verbatim* pravilo (doslovan zapis, od riječi do riječi). Kako su na suđenju korišteni bosanski, hrvatski i srpski jezik (B/H/S), ovisno o izvornom govorniku odnosno prevodiocu, tako su sva tri jezika zastupljena i u transkriptu. Ukoliko se govornik na suđenju služio nekim drugim jezikom osim navedenih, zapisan je simultani prijevod prevodioca na B/H/S. Članom 33 Statuta Međunarodnog suda utvrđeno je da su radni jezici Međunarodnog suda engleski i francuski. U slučaju razlike između ovog transkripta i verzije na engleskom ili francuskom jeziku, verzija transkripta na radnom jeziku bit će mjerodavni dokument. Numeracija stranica transkripta je u potpunosti uskladena s transkriptom na engleskom jeziku.